

Råt&Godt

Evaluering af to delprojekter 2020-2022
Småt&Godt og Materialebanken

Den A. P. Möllerske Støttefond

DET
OBELSKE
FAMILIEFOND

cabi!!!
PLADS TIL FLERE
I ARBEJDE

Indhold

1	Indledning	3
1.1	<i>Om Cabis løbende evaluering</i>	4
2	Sammenfatning	5
2.1	<i>Resultater for de unge</i>	5
2.2	<i>Hvad gør en forskel? Cabis konklusioner</i>	6
2.3	<i>En velfungerende forretningsmodel</i>	8
2.4	<i>Udfordringer og anbefalinger</i>	9
3	Målopfyldelse i de to projekter	11
3.1	Målopfyldelse i projekt Materialebanken	11
3.1.1	Formål med projekt Materialebanken	11
3.1.2	Mål for antal unge i projekt Materialebanken	11
3.1.3	Kvalitative mål for de unges udvikling i Materialebanken	13
3.1.4	Mål for genbrug i projekt Materialebanken	15
3.1.5	Mål for bæredygtighed og arbejdet med FN17 i begge projekter	16
3.1.6	Mål for finansiering af Materialebanken	18
3.2	Målopfyldelse i projekt Småt&Godt	20
3.2.1	Formålet med projekt Småt&Godt	20
3.2.2	Mål for antal unge i projekt Småt&Godt	21
3.2.3	Kvalitative mål for de unge i Småt&Godt	22
3.2.4	Mål for etablering af nye jobåbninger i Småt&Godt	24
3.2.5	Mål for finansiering af Småt&Godt	25
4	De unges baggrund og udfordringer	28
5	Råt&Godts særlige egenskaber	31
5.1	<i>Råt&Godt som arbejdsfællesskab</i>	31
5.2	<i>Råt&Godts renommé</i>	32
5.3	<i>Opgaveløsning på en "rigtig" arbejdsplads</i>	33
5.4	<i>Råt&Godts personalesammensætning</i>	35
5.5	<i>Kontaktpersonordningen</i>	36
5.6	<i>Længerevarende forløb med tid til udvikling</i>	37
5.7	<i>Gode overgange til virksomhedspraktik og job</i>	39

Udarbejdet af Jesper Rahbæk Pedersen, seniorkonsulent

Cabi - Plads til flere i arbejde
8612 8855 | cabi@cabiweb.dk
Åboulevarden 70, 3, 8000 Aarhus C

1 Indledning

Dette er evalueringen af to delprojekter i Råt&Godt, Småt&Godt og Materialebanken. Råt&Godt beskriver sig selv som en socialt ansvarlig og bæredygtig virksomhed i Aalborg, hvis primære formål er at hjælpe unge med udfordringer ud over ledighed i beskæftigelse. Virksomheden producerer specialfremstillede møbler og interiør af rest- og genbrugsmaterialer. Materialerne kan også købes rå til egne byggeprojekter. Derudover laver Råt&Godt kreative indretningsprojekter til erhvervsindretning og indretning hos private, samt giver interiør nyt liv gennem upcycling. Endelig indsamler og komprimerer Råt&Godt flamingo (EPS) til genanvendelse. Alle afdelinger har fokus på at genanvende materialer og bidrager dermed til ansvarligt forbrug og produktion.

Produktion og salg sker i et samarbejde mellem uddannede håndværkere og ca. 20 unge fra kanten af arbejdsmarkedet. Råt&Godt har 23 ansatte, hvoraf otte er ordinært ansat, 13 i fleksjob og to lærlinge. Der er tale om helhedsorienterede forløb for unge, der ikke trives i uddannelse eller job. Formålet er at blive afklaret og klar til beskæftigelse. Forløbet tilrettelægges efter den enkeltes interesser, kompetencer og fremtidsplaner.

Råt&Godt består af følgende afdelinger:

- Værkstedet, som producerer og sælger bæredygtige møbler og interiør af genbrugsmaterialer til private og erhverv.
- Syværkstedet Sødt&Blødt, som upcycler tøj og producerer blødt interiør af genbrugstekstil til private og erhverv.
- Kredsløb, som laver møbelupcycling og kreative indretninger. Møbler og interiør består udelukkende af genbrugsting.
- Materialebanken – et bæredygtigt byggemarked, som sælger genbrugsmaterialer fra den nordjyske byggebranche og industri, herunder afhentning af byggematerialer.
- Flamingogenbrug, som indsamler overskudsflamingo/EPS til bæredygtig genanvendelse.

Råt&Godt har fået midler til to projekter, som denne evaluering omhandler:

1. Småt&Godt, som er en del af Råt&Godts værksted. Den A.P. Møllerske Støttefond har givet en bevilling på 1.684.875 kr. til udvikling af en børnemøbellinje, hvor beskæftigelsesrettede forløb med unge mellem 18 og 30 år integreres.
2. Materialebank: Nordjyllands bæredygtige byggemarked. Det Obelske Familiefond har givet støtte på 2.061.714 kr. til at udvikle den nye afdeling, hvor beskæftigelsesrettede forløb med unge mellem 18 og 30 år integreres.

De to projekter er begge påbegyndt i sommeren 2020 og afsluttes ultimo 2022. De to projekter har **samme målgruppe**, nemlig unge ledige, som på grund af komplekse udfordringer vurderes ikke at være i stand til at varetage et ordinært job, påbegynde en ordinær uddannelse inden for kort tid eller begynde på FGU (Forberedende Grunduddannelse).

1.1 Om Cabis løbende evaluering

Råt&Godt, Cabi, Den A.P. Møllerske Støttefond og Det Obelske Familiefond har aftalt, at der gennemføres en fælles evaluering af de to projekter med fælles evalueringsaktiviteter, herunder dokumentation, evalueringsbesøg og interview med samarbejdspartnere, der deltager i begge projekter. I de to projekter arbejdes der med de samme principper omkring bæredygtig udvikling og meningsfuld beskæftigelse, hvorfor det også giver mening at evaluere dem samlet.

Cabis evaluering er læringsorienteret, hvor det primære sigte er fremadrettet og anvendelsesorienteret, både for projektet og dets samarbejdspartnere. Evalueringen fokuserer både på proces og resultater og er en kombination af målopfyldelsesevaluering og procesevaluering, der understøtter hinanden i arbejdet med projektets mål og processer.

Cabis indgående viden om arbejdsmarkedet, lovgivning og jobcentrets/ungeindsatsens praksis er central i denne evaluering. Det samme gælder Cabis viden om virksomhedernes arbejde med at inkludere og fastholde medarbejdere i deres virksomhed og den tværfaglige og sammenhængende indsats, der skal til, for at udsatte unge kan få en tilknytning til job og uddannelse. I evalueringen er der et selvstændigt resultatfokus på de to projekter i forhold til målopfyldelse og særlige erfaringer i de to projekter.

Evalueringen består af:

- **Opstartsevaluering 2020:** Cabi hjalp Råt&Godt med at få etableret et dokumentationssystem, så Råt&Godt kunne følge de unges udvikling og samarbejdet med virksomhederne.
- **Midtvejssparring i 2021:** Evalueringsbesøg og løbende drøftelse med projektledelsen om projekterne var på rette kurs, og om der var behov for justeringer - herunder dokumentationspraksis, visitationspraksis og borgerflow, samarbejdet med kommuner og virksomheder samt forankring.
- **Slutevaluering i 2022:** Denne slutevaluering indeholder
 - løbende dialog med projektledelse og fonde og gennemgang af dokumentation fra Råt&Godt
 - evalueringsbesøg med
 - fem individuelle interviews med unge fra Småt&Godt
 - fokusgruppeinterview med fire unge fra Materialebanken
 - et interview med afdelingsleder i Uddannelseshuset (jobcentret) i Aalborg
 - et fokusgruppeinterview med fire medarbejdere fra Uddannelseshuset i Aalborg
 - interview med to ledere i virksomhederne Hustømmerne og Aarsleff
 - interview med en medarbejder i hhv. Materialebanken og Småt&Godt
 - løbende dialog og møder med projektledelsen under besøget
 - afsluttende evalueringsworkshop med præsentation og drøftelse af foreløbige resultater og udarbejdelse af evalueringsrapport.

2 Sammenfatning

Råt&Godt er en socialøkonomisk virksomhed, som kombinerer social og grøn bæredygtighed ved at sælge genanvendelige produkter, hvor unge mennesker integreres i produktion og salg gennem beskæftigelsesforløb, hvor målet er, at de unge efterfølgende påbegynder uddannelse eller kommer i job – ofte i de virksomheder, som Råt&Godt samarbejder med.

Råt&Godt har fået midler til to delprojekter, som handler om dels at opbygge en materialebank, hvorfra der sælges genbrugsmaterialer, dels at opbygge en børnemøbellinje, hvorfra der sælges produkter og indretninger med inventar af genbrugsmaterialer til private samt foreninger, institutioner og virksomheder. I begge linjer skal der løbende være 3-5 unge i beskæftigelsesforløb.

I denne sammenfatning beskrives, hvilke resultater der er i arbejdet med de unge i de to projekter, først i forhold til hvordan det er gået med de unge, som Råt&Godt har haft i forløb og dernæst, hvad der gør forskellen i arbejdet med de unge. Derefter beskrives Råt&Godts forretningsmodel, og hvilke forretningsstrategier der arbejdes efter.

Til sidst beskrives udfordringer i Råt&Godt med Cabis anbefalinger til, hvordan der kan arbejdes videre med disse udfordringer.

2.1 Resultater for de unge

Mål for begge projekter: 10 unge i forløb, hvoraf 8 bliver selvforsørgende.

De to projekter har hver haft 11 unge i forløb fra 2020 til 2022. Ved den kommunale visitering er det blevet vurderet, at de unge har brug for et længere kontinuerligt forløb med den rette støtte og relationsarbejde. Et forløb hos Råt&Godt varer typisk 6-9 måneder, nogle gange længere. Der er unge, som undervejs bliver udredt og skal i behandling, enten samtidig eller hvor forløbet sættes på pause. Det gør disse forløb endnu længere.¹

I projektet Småt&Godt er det lykkedes at få seks i job eller uddannelse, mens én er afsluttet til praktik med henblik på ansættelse i den pågældende virksomhed. To unge er stadig i forløb hos Råt&Godt, mens to er afsluttet uden job eller uddannelse. Målet var otte unge i job, så det er usikkert, om Råt&Godt når dette mål efter projektets afslutning.

¹ De unge er ledige fra jobcentret med flere sammensatte udfordringer. Fire ud af fem er i ressourceforløb eller er aktivitetsparate unge, hvilket vil sige, at jobcentret forventer, at der skal mere end et år til, før de unge kan komme i job eller uddannelse. Næsten alle de unge har psykiske udfordringer i kombination med andre udfordringer som sociale, misbrugs- og sundhedsmæssige problemer, samtidig med at de kan have faglige udfordringer som ordblindhed og andre indlæringsvanskeligheder. De unge har ofte dårlige skoleerfaringer og står uden netværk og føler sig ofte isolerede. De unge kan komme fra udsatte familier, men også fra såkaldte ressourcestærke familier, der står magtesløse over for, hvad der skal til for at få den unge på rette vej.

” Jeg var en rod og havde ikke styr på hverdag og økonomi. Jeg boede i en kasse og havde svært ved at samle energi og var ude af form. Det har taget en del tid at samle selvtillid og få styr på tingene. Jeg faldt godt til på værkstedet. Jeg prøvede lidt at være ude som elektriker og bagefter som tømrer. Jeg startede to dage om ugen, og nu er jeg ansat på fuld tid. Ung fra Småt&Godt, som er i job.

I projektet Materialebanken er to kommet i job eller uddannelse, mens to forventes ansat i fleksjob efter den afklaringspraktik de er afsluttet til. Fire unge er afsluttet uden job eller uddannelse. Hvis de tre, der stadig er i forløb, kommer i job eller uddannelse, kommer i alt syv i job eller uddannelse. Målet var otte i job eller uddannelse, så Råt&Godt når ikke dette mål. Målgruppen i Materialebanken har været vanskeligere end målgruppen hos Småt&Godt, idet flere var en del af et ressourceforløb. De unge, der starter et forløb hos Materialebanken, har ikke haft en konkret idé om, hvad de skulle arbejde med, mens flere af de unge hos Småt&Godt har haft en idé om, at de skulle arbejde med håndværk.

Der har gennemsnitlig været fire unge i forløb ad gangen i de to projekter, og det forventes, at der fremover vil være 3-5 unge i forløb ad gangen, som det er målet i de to projekters projektansøgninger.

Cabi vurderer, at der er tale om nogle gode resultater, fordi der er tale om en svær målgruppe, hvor det kan gå begge veje, og hvor man må forvente, at det ikke kan lykkes med alle. Målsætningen med otte selvforsørgende unge er ret høj, når der sammenlignes med resultater fra indsatsen for en lignende målgruppe, som fx Flere skal med.² At det lykkes Råt&Godt at få flere af de unge helt ud af offentlig forsørgelse i lærepladser, ordinære fuldtidsjob, fleksjob og uddannelse, er en succes for disse unge.

2.2 Hvad gør en forskel? Cabis konklusioner

Overordnet er konklusionen på interviewene med unge, samarbejdsvirksomheder og Aalborg Kommune, at Råt&Godt gør en stor forskel for de unge og ruster dem til et liv med job og uddannelse.

Cabi har fundet syv virkningsfulde faktorer, som Cabi vurderer gør en afgørende forskel hos Råt&Godt:

1. Der er et godt og trygt arbejdsmiljø hos Råt&Godt, som de unge kan lide at være en del af.
2. Der er en positiv stemning omkring Råt&Godt blandt virksomheder, kommunale medarbejdere og ledere samt unge i Aalborg og omegn.
3. De unges arbejdsopgaver giver mening, fordi produkter og materiale sælges til ægte kunder. Genbrugsopgaver giver ekstra motivation hos flere af de unge.
4. Råt&Godt har et personale med både håndværksmæssige, pædagogiske og socialfaglige kompetencer.

² Der er sammenlignet med gruppe 1 i Flere skal med, hvor der er en forventning om, at borgeren kan tilknyttes en virksomhed. Her er 14-16 % kommet i beskæftigelse. <https://www.star.dk/media/15475/slut-evaluering-af-flere-skal-med-hovedrapport.pdf> s. 28

5. De unge har en fast og daglig kontaktperson, som de løser opgaver sammen med, og som koordinerer kontakt til kommune, virksomheder mv.
6. De unge har tid til at udvikle sig, både personligt, socialt, praktisk og fagligt i en kombineret social- og beskæftigelsesindsats.
7. Der er etableret gode overgange, først i form af kombinationsforløb, hvor de unge kan være i praktik kombineret med en tilknytning til Råt&Godt, og derpå opfølgning, når de unge er afsluttet hos Råt&Godt.

I det følgende uddybes de syv virkningsfulde ingredienser i Råt&Godts indsats:

1. **Godt arbejdsfællesskab:** Det er Cabis vurdering, at der er et positivt arbejdsfællesskab med plads til de unges forskelligheder - et fællesskab, der gør en afgørende forskel for de unges udvikling. Følelsen af at høre til, også når de unge skal videre, betyder at de unge føler sig som en del af noget, som kan hjælpe dem, hvis de kommer til stå med nogle udfordringer, der er svære at håndtere selv.
2. **Positiv stemning:** Den positive stemning, der er i Aalborg og omegn omkring Råt&Godt og internt i Råt&Godt, synes at have en afgørende betydning for de unges motivation og udvikling, virksomhedernes lyst til at samarbejde og de kommunale rådgiveres tro på, at et forløb hos Råt&Godt fører til positive resultater for de unge (job, uddannelse, anden afklaring).³ Det er på trods af, at der er tale om unge med mange nederlag i bagagen med store udfordringer, der kan overskygge troen på, at de også kan få et normalt liv med job og uddannelse.
3. **Ægte arbejdsopgaver og ægte kunder:** Cabis generelle erfaring fra beskæftigelsesindsatsen er, at rigtige arbejdsopgaver i rigtige virksomheder især virker motiverende for unge, som har svært ved skolegang.⁴ Og det er også en generel erfaring, at der er brug for at bryde opgaverne ned til konkrete og små opgaver, som personer langt fra arbejdsmarkedet kan lære at håndtere.⁵ Det er Cabis vurdering, at Råt&Godt lever op til dette, og at det yderligere giver en motivation hos de fleste af de unge, at der er tale om genbrugsopgaver.
4. **Personalets sammensætning:** Råt&Godt har tilknyttet forskellige medarbejdere med forskellige spidskompetencer: Håndværkere med pædagogiske kompetencer, en socialrådgiver, en psykoterapeut og en netværker, der har kontakt til erhvervslivet. Det er Cabis vurdering, at denne sammensætning sikrer en helhedsorienteret indsats, som de unge ikke kan være foruden, før de er rustet til at begå sig på en virksomhed eller uddannelsesinstitution.⁶
5. **Fast kontaktperson:** Den faste kontaktperson koordinerer indsatsen i samspil med Råt&Godts socialrådgiver og den kommunale rådgiver. Det lever op til Cabis anbefaling om, at kontaktpersonen med fordel er tilknyttet det sted, hvor de unge har deres

³ Ifølge Væksthuset øger medarbejderens tro på borgeren borgerens jobchancer: <https://vaeksthusets-forskningscenter.dk/projekter/troen-paa-borgernes-jobchance/>

⁴ Se virkningsfulde ingredienser på side 5: <https://www.sus.dk/wp-content/uploads/2022/06/bilag-3.-analyse-af-virksomme-ingredientier-i-ungeindsatser.pdf>

⁵ <https://www.cabiweb.dk/metoder-og-vaerktoejer/find-opgaverne-i-virksomheden/>

⁶ Se fx <https://www.cabiweb.dk/temaer/unge-under-30/helhedsorienteret-indsats-hjaelper-psykisk-saarbare-unge-paa-vej/>, som har en lignende sammensætning af medarbejderstab.

dagligdag.⁷ Det giver et mere ligeværdigt møde, kontinuitet og mulighed for at handle hurtigt, når de unge har brug for det. Fordelen er endvidere, at kontaktpersonen lærer de unge mere indgående at kende, hvilket de unge giver udtryk for, at de er glade for og trykke ved.

6. **Kombineret og kontinuerlig indsats:** Det er Cabis vurdering, at der er brug for lange kontinuerlige forløb med en kombination af social-, beskæftigelses- og sundhedsindsatser, som det er tilfældet hos Råt&Godt. Råt&Godts koncept lever op til denne forudsætning.⁸
7. **Gode overgange:** Det er Cabis vurdering, at Råt&Godt er gode til at sikre gode overgange gennem kombinationsforløb, hvor de unge er i praktik på en ordinær virksomhed eller uddannelsesinstitution, samtidig med at de har arbejdsdage hos Råt&Godt. De unge klædes ofte individuelt på til et konkret job eller uddannelse gennem træning i fx svejsning, betjening af maskiner eller skoleopgaver. Når de unge formelt afsluttes hos Råt&Godt, står Råt&Godt stadig til rådighed, hvis der skulle opstå udfordringer. Det er endvidere af afgørende betydning for overgangen, at de unge har et fleksjob på hånden, når de godkendes til et fleksjob eller en uddannelsesaftale, hvis det er praktik med henblik på en læreplads. Det øger de unges motivation og forebygger frafald betydeligt.⁹

2.3 En velfungerende forretningsmodel

Mål for begge projekter: Råt&Godts mål er at etablere to levedygtige afdelinger/produktlinjer med stabile indtægter fra såvel salg af produkter og ydelser som salg af beskæftigelsesforløb med kontinuerlig deltagelse af 3-5 unge.

Det er Cabis vurdering, at Råt&Godt har opbygget en stærk forretningsmodel sammenlignet med andre socialøkonomiske virksomheder, der har indtægter fra beskæftigelsesforløb. Råt&Godts indtægter fordeler sig ligeligt mellem indtægter fra salg til private og erhverv (52 %) og indtægter fra kommunale beskæftigelsesforløb (48 %). Råt&Godts forventning er, at indtægterne fra private og erhverv vil være stigende. For begge projekter havde Råt&Godt oprindeligt en B2C strategi med direkte salg af hhv. møbler og materiale til private kunder. Det har været en svær opgave at sælge direkte til private kunder. Råt&Godt har derfor ændret strategi og har fået større succes med forskelligt B2B salg:

- Genbrug af materialer i fremstilling af produkter i Råt&Godts værksteder, der kan sælges til erhverv, eller som kan indgå i indretningsopgaver for erhverv og institutioner.
- Materialer som kan indgå i private erhvervs design af byggerier og indretning.

Indtægterne fra kommunale beskæftigelsesforløb har i begge projekter været forholdsvis stabile, med tilfredshed hos såvel den kommunale ledelse som de medarbejdere, der har borgere

⁷ <https://www.cabiweb.dk/temaer/unge-under-30/ungeanbefalinger-til-professionelle/>

⁸ <http://vaeksthusets-forskningscenter.dk/news/parallele-indsatser-uden-pause-skaber-progression/>

⁹ Se fx <https://klartilstart.dk/wp-content/uploads/Slutevaluering2022.pdf>. Her beskrives det, hvordan en jobgaranti løfter de unges motivation, især fordi de tidligere har været i forløb, som ikke førte til noget.

i forløb. De giver udtryk for, at der er brug for en indsats som Råt&Godt, som både har den fornødne tid og pædagogik i forhold til de unge, samtidig med at det foregår i en produktion, hvor de unge løser opgaver, der giver mening, og samtidig bygger bro til erhvervslivet, hvor der er muligheder for job og uddannelse. Indtægter fra kommunale beskæftigelsesforløb vil altid være sårbare, da det ikke blot handler om resultater, men også om de kommunale budgetter. Med den seneste udvikling på beskæftigelsesområdet, med store besparelser på ungeområdet, kan det være vanskeligt for kommunerne at finde midler til køb af eksterne forløb som Råt&Godt. Derfor er det Cabis vurdering, at Råt&Godts fortsatte arbejde med at styrke markedsindtægterne gennem B2B salg er afgørende for den fremtidige levedygtighed.

2.4 Udfordringer og anbefalinger

I det følgende beskriver Cabi centrale udfordringer for Råt&Godts fremtidige levedygtighed med tilhørende anbefalinger til at imødekomme de beskrevne udfordringer:

Balancen mellem opbevaring, tryghed og tid til de unges udvikling

De unge har sammensatte udfordringer, hvorfor der er brug for lange forløb, som derfor er relativt dyre for et udfordret kommunalt budget. Det er derfor vigtigt, at Råt&Godt og de kommunale medarbejdere og ledere fortsat er tydelige om behovet for sådanne forløb. Samtidig er der fortsat behov for, at Råt&Godt, i samarbejde med kommunen, er tydelige omkring den enkelte unges udvikling og behov undervejs i forløbet. Og endelig er der fortsat behov for en tydelighed over for de unge, at der skal være en fremtid efter Råt&Godt med et mål om uddannelse eller job, gerne inden for Råt&Godts arbejdsfelt.

Det anbefales derfor, at der på ledelsesniveau fortsat er tydelighed omkring behovet for lange kontinuerlige forløb med tid til de unge, og hvad det bidrager med af gevinster for de unge. Desuden bør det tydeliggøres, at Råt&Godt er et kombineret social- og beskæftigelsestilbud. Et rent beskæftigelsestilbud kan ikke stå alene, når man arbejder med unge med komplekse udfordringer og problemstillinger. Og det anbefales, at der fortsat er fokus på udviklingen hos den enkelte i dialogen med den kommunale rådgiver og tydeliggørelse af, at de unge bevæger sig henimod job og uddannelse.

Afklaring til fleksjob – Først Råt&Godt og så to afklaringspraktikker

De unge er typisk i et langt forløb hos Råt&Godt, hvorefter de skal afsluttes i Råt&Godt og derpå afprøves i to praktikker, som tager mellem 3 og 6 måneder, for at blive afklaret til et fleksjob. Det gør forløbene rigtig lange, før de unge kommer i job. Der kan stilles spørgsmål ved, om det er nødvendigt, at de unge skal afprøves i praktik efter et forløb hos Råt&Godt. Ifølge lovgivningen kan afklaringen godt finde sted hos Råt&Godt. Den praktiske ulempe vil i dette tilfælde være, at de unge ikke får afprøvet sig på en ordinær arbejdsplads, hvor der er mindre tid til den enkelte og mere fokus på produktion. En anden problemstilling er, at der kan være ventetid hos kommunens rehabiliteringsteam, hvis man ikke får lavet det forberedende arbejde i tide. I skrivende stund er Råt&Godt i dialog med Aalborg Kommune om, at en del af afklaringen til fleksjob kan foregå hos Råt&Godt.

Det anbefales, at Råt&Godt medvirker til at forberede så meget af sagen som muligt, sådan at de unge afklares hos Råt&Godt evt. kombineret med korte praktikker hos den arbejdsgiver, der vil

ansætte den unge. Det vil minimere den samlede længde af de unges forløb til glæde for både de unge selv og den kommunale økonomi.

Afhængighed af indtægter fra kommunale beskæftigelsesforløb

Den fremtidige jobcenterindsats er usikker. På ungeområdet skal jobcentrene spare ca. 1 milliard kr. for at finansiere arnepensionen. Cabi oplever flere jobcentre, som opsiges eksterne tilbud som det første skridt, inden de opsiges egne medarbejdere. Et af resultaterne bliver, at endnu flere unge skal i traditionel virksomhedspraktik, for det er det billigste tilbud og ifølge forskning det mest effektive tilbud, der kan stå alene, selv om forskningen viser, at der skal mere til end klassisk virksomhedspraktik for denne målgruppe.¹⁰ Dertil er det tydeligt i valgkampen, fra begge sider af partilandskabet, at der skal ske markante ændringer og effektiviseringer i jobcenterindsatsen for at frigøre milliarder af kroner, som kan anvendes til anden velfærd. Det kan udfordre et ”dyrt” beskæftigelsestilbud som Råt&Godt, hvorfor det er vigtigt at tydeliggøre, at der også er tale om et socialtilbud. I skrivende stund har Aalborg Kommune meddelt Råt&Godt, at der kommer til at være færre forløb i fremtiden.

På den ene side står Råt&Godt stærkt sammenlignet med andre socialøkonomiske tilbud, der har indtægter fra beskæftigelsesforløb, idet Råt&Godt får ca. halvdelen af indtægter fra salg af produkter og løsninger. På den anden side er Råt&Godt stadig sårbar, hvis kommunerne visiterer færre unge pga. besparelser på ungeindsatsen. Det er derfor Cabis vurdering, at der kan være brug for at øge de kommercielle indtægter endnu mere for at sikre virksomhedens fremtidige bæredygtighed og mindre afhængighed af indtægter fra kommunale beskæftigelsesforløb.

Råt&Godts samarbejdsvirksomheder får gennem samarbejdet et styrket bæredygtighedsregnskab, både den grønne del i forhold til genbrug og den sociale del i forhold til inklusion af udsatte unge på arbejdsmarkedet. De får dertil tilført en arbejdskraft, som er klargjort af Råt&Godt.

Det anbefales (derfor), at Råt&Godt arbejder på, hvordan den kommercielle del af omsætningen kan blive større, både gennem salg og eventuelle bidrag fra virksomheder, der gennem samarbejdet med Råt&Godt får positive gevinster i det sociale regnskab og samtidig får adgang til nye medarbejdere.

¹⁰ Se fx <http://vaeksthusets-forskningscenter.dk/news/parallele-indsatser-uden-pause-skaber-progression/> og <https://www.cefu.dk/emner/publikationer/publikationer/sammenbrud-og-tillid-naar-unge-uden-uddannelse-%E2%80%99bliver-til%E2%80%99.aspx>

3 Målopfyldelse i de to projekter

Råt&Godt har som tidligere nævnt fået støtte til to projekter i to forskellige afdelinger i virksomheden, hhv. Materialebanken og Småt&Godt. I dette afsnit følges der op på de målsætninger, der er beskrevet i de to projekter.

Målopfyldelsen vedrørende formidling om bæredygtighed er beskrevet samlet for begge projekter under projekt Materialebanken (afsnit 3.1.5). Kursivtekster i dette afsnit refererer til målsætninger, som er formuleret i de to projektsøgninger.

3.1 Målopfyldelse i projekt Materialebanken

I det følgende gennemgås målopfyldelsen i forhold til projektets formål, mål og finansiering.

3.1.1 Formål med projekt Materialebanken

Formålet med projektet er at bidrage til den bæredygtige udvikling ved at give mennesker og materialer en chance til igennem en større og mere professionaliseret bæredygtig materialebank og partnerskaber med aktører i hele værdikæden i bygge- og anlægsbranchen:

- 1) At styrke vores beskæftigelsesrettede tilbud til udsatte borgere med udfordringer ud over ledighed. Vi beskæftiger flere borgere med interesse i lageradministration. Ved at udvikle denne del af vores virksomhed kan vi beskæftige 4-5 flere borgere ad gangen og tilbyde dem konkret erfaring med lagerarbejde i et virkelighedsnært arbejdsmiljø.
- 2) At fremme genbrug af byggematerialer i Nordjylland. Der er stigende fokus på bæredygtighed blandt politikere, forbrugere og virksomheder i Nordjylland. Dog mangler der et bæredygtigt byggemarked, som har et stort udbud af forskellige genbrugsbyggematerialer, og mange materialer ender stadig som affald, fordi det er for besværligt for interessenter i byggebranchen at genanvende dem. Ved at gå forrest skabes flere partnerskaber med aktører i hele værdikæden og ved at markedsføre vores bæredygtige materialebank kan vi bidrage til mere genbrug i bygge- og anlægsbranchen.

Målopfyldelse i forhold til formål: Råt&Godt har etableret en ny afdeling, Materialebanken, med genbrugsmaterialer til private og erhverv, hvortil der p.t. er tilknyttet tre unge (kapaciteten er fem unge). Forretningsmodellen består af indtægter fra hhv. salg af materialer (p.t. 63 %) og indtægter fra beskæftigelsesforløb (p.t. 37 %). Samlet set er fordelingen i Råt&Godt 52/48. Den højere salgsandel i Materialebanken skyldes, at noget af Materialebankens materiale indgår i Råt&Godts videre produktion i værkstederne. Materialebanken bidrager på den måde til genbrug i byggebranchen og til, at unge fra kanten af arbejdsmarkedet får en mulighed for at komme i arbejde inden for denne eller lignende brancher.

3.1.2 Mål for antal unge i projekt Materialebanken

Mål på antal unge i forløb: Flere unge kontanthjælpsmodtagere med udfordringer ud over ledighed støttes i at komme videre i deres liv.

- 10 starter i forløb gennem projektet, og heraf har vi succes med at hjælpe minimum 8 unge med at blive selvforsørgende i meningsfuld beskæftigelse. De unge fastholder beskæftigelsen i minimum 4 måneder.
- Efter projektperioden kan vi beskæftige yderligere 4-5 unge ad gangen i Materialebanken. Et forløb for en ung i Råt&Godt varer ca. 9-12 måneder.

Målopfyldelse på antal unge: Materialebanken har haft 11 tilknyttet i projektperioden. 8 ud af 11 forløb er indtil oktober 2022 afsluttet med følgende resultater:

- En er kommet i job.
- En er kommet i uddannelse.
- To er afsluttet til praktik med henblik på ansættelse i fleksjob i samme virksomhed. Begge har stadig uformel kontakt til Råt&Godt. Det er et krav fra Aalborg Kommune, at borgere, der skal afklares til et fleksjob, skal afsluttes af Råt&Godt for at komme i praktik.¹¹
- En er afsluttet til anden indsats hos Nordvirk.
- To er blevet afsluttet på grund af ustabilitet og andre udfordringer.
- En er afsluttet på grund af flytning til anden kommune.

De to unge, der er i job og uddannelse, er efter opfølgning fire måneder senere stadig i job og uddannelse.

Tre er fortsat i forløb, hvoraf den ene i første omgang var afsluttet, men nu er startet igen. Den anden er i skrivende stund i kombineret praktik og forløb hos Råt&Godt med en forventning om efterfølgende job, mens den tredje har brug for et længere forløb med afslutning til praktik med henblik på afklaring til fleksjob.

Overordnet set har deltagerne, der har været tilknyttet Materialebanken, ifølge Råt&Godt været mere udfordrede end gennemsnittet i Råt&Godt. Flere har haft udfordringer med tilknytningen, hvilket har medført mange afbrydelser af relationer og indsatser gennem deres ungdomsliv. Alle de unge i Materialebanken, der var vurderet uddannelsesparat, har på nær én, været vurderet aktivitetsparate eller været i ressourceforløb.

Udgangspunktet for at det skal lykkes for de tre aktive deltagere har, ifølge Råt&Godt, aldrig været bedre, og de er alle i en positiv udvikling. Hvis Råt&Godt når i mål med de tre aktive deltagere, kommer i alt syv deltagere fra projektet videre i job, uddannelse eller praktik med henblik på afklaring til fleksjob, men med et længere tidsperspektiv end forventet.

Projektet har løbende haft tilknyttet over fire unge ad gangen, og det forventes at 3-5 unge vil være tilknyttet ad gangen efter projektafslutningen.

¹¹ Med Cabis kendskab til fleksjobindsatsen i Danmark er det stærkt, at Råt&Godt har forudgående aftaler om fleksjobansættelser. Ofte skal borgerne først til at søge et fleksjob, når kommunens rehabiliteringsteam har godkendt borgeren til fleksjob. Det gør ligeledes en afgørende forskel, at de unge stadig har en uformel tilknytning til Råt&Godt.

3.1.3 Kvalitative mål for de unges udvikling i Materialebanken

I ansøgningen til Det Obelske Støttefond har Råt&Godt formuleret kvalitative mål for de unges personlige, sociale og faglige udvikling, som gør den unge i stand til at mestre dagligdagen og være selvforsørgende.

Mål: Gennem projektet får de unge **indsigt i, hvilke beskæftigelsesmuligheder**, de har, samt hvilke kompetencer, der efterspørges. Det hjælper dem til at vælge en uddannelse og minimerer frafald på uddannelserne.

Målopfyldelse: De unge i Materialebanken deltager i mange forskellige opgaver, der både giver indsigt og ruster dem til efterfølgende arbejde:

- Indsigt i kundeservice og salg, når varer præsenteres for kunder i Materialebanken.
- Indsigt i forskellige brancher og brug af materialer gennem deltagelse i forskellige nedbrydnings-, oprydning- og renoveringsopgaver.
- Indsigt i, hvordan materialer fra Materialebanken indgår i forskellige bygge- og indretningsprojekter.
- Indsigt i produktion, når materiale fra materialebanken anvendes i værkstedernes produktion. Der er eksempler på, at også unge fra Materialebanken eksperimenterer med forskellig brug af materialer, som kan sælges i Materialebanken.

” Det kan være svært for mig at forstå, hvad folk tænker og vil. Det har jeg trænet, og det har givet mig selvtillid til at kunne snakke. Ung fra Materialebanken

” Det giver mig et kick, at de før gemte sig bag mig, og nu viser [produkter i Materialebanken] frem. Medarbejder fra Materialebanken

Mål: Gennem projektet får de unge **viden om bæredygtighed**, herunder cirkulær økonomi og grøn omstilling, hvilket øger chancen for, at de også i fremtiden vil bidrage til den bæredygtige dagsorden.

Målopfyldelse: Hele omdrejningspunktet i Råt&Godts arbejde er genbrug. De unge i Materialebanken sælger alene genbrugsmateriale, og de får indblik i processen fra nedbrydning til salg. I værkstederne kan de se deres materialer blive forarbejdet til nye produkter, ligesom de har mulighed for at se, hvordan genbrugsmaterialerne indgår i forskellige indretningsdesigns.

” Jeg synes, det er fedt, at man kan bruge noget, som kan blive til noget andet. Det har en form for sjæl, når man kan sige, man selv har lavet det. Det meste er lavet fra bunden. Det er fedt at recycle ting. Ung fra Materialebanken

Mål: Gennem projektet får de unge øgede faglige kompetencer gennem erfaring med nedbrydningsarbejde, lageradministration og kundeservice, **der styrker deres CV og videre uddannelses- og job-søgning.**

Målopfyldelse: Flere af de unge, der starter i Materialebanken, har til at begynde med svært ved kundekontakt, hvor angstproblematikker ikke gør det nemmere. Med tiden begynder de lige så langsomt selv at have kundekontakten, når der kommer kunder i Materialebanken. Det

kan sagtens være, at en ung hjælper til i en anden afdeling eller fx bruger træværkstedet til at lave et produkt, selvom vedkommende er tilknyttet Materialebanken.

- ” Jeg er tit inde og hjælpe i træværkstedet eller smedjen, eller laver noget selv, hvis vi fx skal lave en bestemt længde. Vi kan prøve forskellige ting af, så vi kan se, hvad vi kan, så vi efterhånden kan lidt af hvert. Ung fra Materialebanken
- ” Jeg er blevet mere klar på, hvad jeg vil. Jeg har fået mere viden om forskellige fag i en virksomhed. Efter jeg kom her, fandt jeg ud af, at jeg skulle noget helt andet. Jeg kunne ikke arbejde i tømrerværkstedet. Det var godt at finde ud af. Materialebanken er mere mig. Ung fra Materialebanken

Mål: Gennem projektet får de unge **styrkede evner til at håndtere egne barrierer og anerkende egne ressourcer** ved at arbejde målrettet på dette i samarbejde med kontaktperson og socialrådgiver i Råt&Godt samt kontaktperson/rådgiver fra kommunen.

Målopfyldeelse: Der arbejdes løbende med at inkludere de unge i arbejdsfællesskabet og i at gøre dem selvkørende i opgaveløsningen, herunder at kunne håndtere egne barrierer og opleve, at man godt kan bidrage til arbejdsfællesskabet/ opgaveløsningen. Hos de unge i Materialebanken ses det eksplicit ved deres kontakt til kunder og samarbejdsvirksomheder, der køber produkter i Materialebanken.

- ” Jeg føler, jeg er blevet mere udadvendt. Jeg hviler bedre i mig selv. Ung fra Materialebanken

Mål: Gennem projektet får de unge større selvtillid, som kommer af at være **en del af et samarbejdende team samt gradvist få øget ansvar for selvstændige opgaver**. Dette øger de unges evne til at anerkende egne ressourcer og styrker dermed deres livsmestring.

Målopfyldeelse: Som beskrevet ovenfor får de unge gradvist selvstændige opgaver i kundekontakten, hvor de kan se, hvad de kan, og hvad de skal arbejde med for at blive bedre til - og hvor deres selvtillid langsomt vokser.

- ” Det har givet mig mere selvtillid. Det har gjort mig meget mere mentalt stærk. Før stoppede jeg mit misbrug pga. andre, nu er det mere selvisk – jeg vil gerne noget med mit liv! Nu er jeg begyndt at drømme igen og have lyst til at gøre noget med mit liv. Den positivitet ville jeg ikke have fået fra et praktiksted eller en uddannelse. Ung fra Materialebanken
- ” Jeg har haft svært ved at tilgive mig selv. For første gang kan jeg holde mig selv i nakken, i stedet for at der nogle der tjekker op. Nu har jeg selv lyst. Ung fra Materialebanken

Mål: Gennem projektet får de unge **større livskvalitet** ved at få noget meningsfuldt at stå op til og bidrage til samfundet.

Målopfyldelse: De interviewede unge fortæller, at Råt&Godt giver dem noget at stå op til i hverdagen, både fordi de har noget meningsfyldt at lave, og fordi de oplever at være en del af et arbejdsfællesskab, som har brug for dem. Alene det øger deres livskvalitet. Samtidig giver det struktur på hverdagen og styrker deres evne til at håndtere udfordringer, som ligger uden for arbejdstiden, hvilket også bidrager til en større livskvalitet.

Mål: Gennem projektet får de unge **større netværk og lettere overgang til erhvervslivet** gennem virksomhedssamarbejde og praktik i virksomheder, som gør det lettere for de unge at blive mere aktive medborgere og bidrage til fællesskabet – også uden for de trygge rammer i Råt&Godt.

Målopfyldelse: Arbejdsfællesskabet hos Råt&Godt bliver undervejs i forløbet et vigtigt netværk for de unge. Det gælder både kontakten til de voksne ansatte og andre unge i Råt&Godt - en kontakt, som ofte fortsætter efter afslutning af et forløb hos Råt&Godt. Det ruste dem til efterfølgende at gennemføre praktik og/eller blive ansat, og det ruste dem også til at indgå i andre fællesskaber.

- ” Selv om de er afsluttet, har de stadig en kontakt i Råt&Godt. Det adskiller sig fra andre tilbud. Det er en tryghedsbase at kunne vende tilbage til. Råt&Godt vil gerne hjælpe, hvis der opstår noget, selvom forløbet er slut. Medarbejder fra Uddannelseshuset, Aalborg Kommune
- ” Man kan godt mærke, der er den stærke fælleskabsånd dernede. De får dem godt ud af de ting, de har kæmpet med - familie, misbrug mv. Samarbejdsvirksomhed

3.1.4 Mål for genbrug i projekt Materialebanken

Mål for genbrug i projekt Materialebanken: Der skabes nye synergier om genbrug af materialer samt nye jobåbninger for unge fra kanten af arbejdsmarkedet gennem styrkede partnerskaber.

- Vores eksisterende samarbejde med partnere som Titan Nedbrydning, TL Byg og Hustømmerne styrkes gennem dette projekt, da vi indtræder i nye samarbejder om identificering af materialer til genbrug samt udvikling og produktion af nye fælles projekter.
- Gennem projektet skaber vi relationer til minimum to nye samarbejdspartnere vedr. cirkulær anvendelse af møbler og inklusion af udsatte unge. Projektet fører til konkrete samarbejdsaftaler med minimum to nye partnere.

Målopfyldelse på genbrug i Materialebanken:

Råt&Godt og Titan Nedbrydning kunne ikke blive enige om indholdet i samarbejdet og valgte derfor at afbryde samarbejdet. Som det beskrives i ”Status på omsætning og udvikling i forretningsplan Materialebank” arbejder Råt&Godt i stedet med en række andre partnere, herunder Daarbak Design, Superwood, Himmerland Boligforening, Alabu Bolig, Tryg, DC Supply, Aarsleff mv. Råt&Godt er desuden i gang med at etablere et tættere samarbejde med nedbrydningsfirmaet Kingo om et konkret produkt, som Råt&Godt er i gang med at udvikle, samt andre genbrugsmaterialer.

I forhold til spørgsmålet om nedbrydning har Råt&Godt svært ved at agere med kort tids varsel og har derfor erfaret, at det kan være en udfordring i forbindelse med

nedbrydningsprojekter. Derfor har Råt&Godt bedt deres partnere om at tænke Råt&Godt ind i processen så hurtigt som muligt, så Råt&Godt kan nå at screene opgaven og planlægge eventuelle nedbrydningsopgaver.

Råt&Godts fokus er at etablere aftaler, hvor begge parter gør det, de er bedst til, således at hver partner bruger sin tid og sine ressourcer bedst:

- Nedbrydningsfirmaer/entreprenører:
 - nedtagning af materialer
 - frasortering af overskuds- og restmaterialer fra nybyggeri samt materialer med fejl
- Råt&Godt:
 - håndtering, sortering, genbrug, finde potentialet i materialerne, vise en ny anvendelse af det gamle materiale og formidle kontakten fra, at det er et affaldsprodukt til, at nogle nye kan se det som et nyt produkt.
 - kan være med i mindre nedbrydnings-/nedtagningsopgaver, men har svært ved at agere med kort tids varsel.

Råt&Godt foretrækker at etablere tætte partnerskaber med få aktører, således at Råt&Godt kan planlægge nedbrydnings- og nedtagningsopgaver sammen med dem og få det leveret på Råt&Godts adresse. På den måde kan Råt&Godt få flere ensartede materialer i en større volumen, hvilket gør det lettere for Råt&Godt at bruge materialerne i deres egne produkter og projekter samt videresælge dem til andre.

Ud over ovenstående har Materialebanken arbejdet på følgende opgaver:

- VESTBJERG IF: Her har unge og medarbejdere fra Materialebanken optaget og indsamlet 900 m² bøgégulv i forbindelse med reoveringen af Vestbjerghallen.
- Aalborg Taxa: Oprydningsopgave, hvor Materialebanken hentede kontormøbler og inventar.
- Gigantium: I samarbejde med TL Byg & HL Rent nedtog Materialebanken 27 år gammel lærketræsbeklædning i forbindelse med reoveringen af hallen. Senere afhentede Materialebanken mørk stålbeklædning.
- Vin&Vin: Oprydningsopgave, hvor Materialebanken hentede inventar.
- Kunsten, Aalborg: Nedtagningsopgave, hvor Materialebanken nedtog og hentede lægter.
- Flügger, Aalborg: Oprydningsopgave, hvor Materialebanken hentede inventar.
- Aarsleff: Jerntre fra gangbro i Svenstrup. Materialebanken skulle have været med til nedtagningen, men på grund af kort frist og fordi opgaven skulle løses om natten, kunne Materialebanken ikke deltage i denne del. Materialebanken fik i stedet materialet leveret fra Aarsleff.
- Himmerland Boligforening: Optagning og afhentning af gulv.

3.1.5 Mål for bæredygtighed og arbejdet med FN17 i begge projekter

Mål for Materialebanken: Der sættes fokus på adgang til bæredygtige byggematerialer samt deres værdi i form af CO₂-besparelse gennem markedsføring på Råt&Godts hjemmeside og sociale medier

samt deling af projektets resultater via vores online platforme, virksomhedsnetværk samt lokale nyhedskanaler som Aalborg:nu, Nordjyske Medier og TV2 Nord.

Mål for Småt&Godt: Der sættes fokus på bæredygtighed og vores arbejde med FN17 gennem deling af projektets resultater via vores egne sociale medier samt lokale nyhedskanaler som Aalborg:nu, Nordjyske Medier og TV2 Nord.

Målopfyldelse for begge projekter:

Råt&Godt har opsøgt Aalborg:nu og TV2 Nord, som har dækket begge projekter. Derudover har en række andre medier skrevet om Råt&Godt generelt. Desuden har Råt&Godt været aktive på sociale medier, hvor de jævnligt har skrevet om begge projekter (Materialebanken på egne kanaler på Instagram og Facebook: @raatoggodtmaterialebank, Småt&Godt på hovedkanalen @raatoggodt samt begge på LinkedIn). På Råt&Godts hjemmeside er der også dedikeret sider til begge projekter:

- Småt&Godt: <https://raatoggodt.dk/den-a-p-moellerske-stoettefond/> / <https://raatoggodt.dk/boerne-ungdomsmoebler/>
- Materialebanken: <https://raatoggodt.dk/materialebank/> / <https://raatoggodt.dk/det-obelske-familiefond/>

Derudover har Råt&Godt oplyst om projekterne i forbindelse med forskellige arrangementer, de har deltaget i, samt ved alle rundvisninger i huset. Dette gælder blandt andet:

- Erhvervshus Nordjyllands Tag Fat-finalearrangement, som blev afholdt hos Råt&Godt i 2020: <https://tag-fat.dk/finale/> (ca. 100 deltagere)
- Rundvisning for Destination Nord og for Business Aalborg
- Flexskralds afslutningskonference, som blev afholdt hos Råt&Godt i 2022 (ca. 80 deltagere)

Medieomtale vedr. Materialebanken:

- TV2 Nord, "Kender du en, der har et "gør det selv"-projekt og bør tage en tur forbi Materialebanken?", 22. januar 2020, <https://www.facebook.com/tv2nord/videos/1237382006452731/> og https://www.tv2nord.dk/nordliv/raat-og-godt-her-faar-unge-en-chance-til?fbclid=IwAR3NaNUhXJv2DU6q9m2zlhGFFnhk6OxRGYWx_4JEQM0gd3C3gpXqXV-MOY0g
- Tina Larsen, "VILD MED GENBRUG OG BYG-SELV: POPULÆR MATERIALEBANK UDVIDER", 9. november 2020, <https://aalborgnu.dk/nyheder/vild-med-genbrug-og-byg-selv-populaer-materialebank-udvider/902f7fbc-446d-4fb1-a4db-7e563aeb4218>.

Medieomtale vedr. Småt&Godt:

- Tina Larsen, "Råt&Godt - nu også med møbler til børn", juli 2020, Aalborg:nu, <https://aalborgnu.dk/nyheder/raatoggodt-nu-ogsaa-med-moebler-til-boern/68126b8f-b19a-47fb-abc5-7f87c86f8799>.
- Byg-Tek, "Gulvvirksomhed bidrager til bæredygtigt beskæftigelsesprojekt", 16/6 2021, <https://bygtek.dk/artikel/gulve/gulvvirksomhed-bidrager-til-bredygtigt-beskaeftigelsesprojekt>.

- Aalborg Avis, "Råt&Godt udvider med Småt&Godt", 17. juni 2021, <https://aalborg-avis.dk/raatgodt-udvider-med-smaatgodt/>.

Generel medieomtale:

- TV2Nord, "Christian hjælper unge med at finde en vej - og hans projekt har vokseværk", 10. sep 2020, <https://www.tv2nord.dk/aalborg/christian-hjaelper-unge-med-finde-en-vej-og-hans-projekt-har-voksevaerk>.
- Per Bach, "Finalister til People Prize 2021 er fundet", Sociale Entreprenører i Danmark, februar 13, 2021, <https://socialeentreprenorer.dk/2021/02/13/finalister-til-people-prize-2021-er-fundet/>.
- Cabi – Bedre arbejde til flere, "Aalborg-virksomhed vinder fornem pris for sit store sociale ansvar," PRESSEMEDDELELSE, 24. MARTS 2021, <https://nyheder.cabi-web.dk/pressereleases/aalborg-virksomhed-vinder-fornem-pris-for-sit-store-sociale-ansvar-3084684>.
- Jamil Mehdi, "Unge Talks med Christian Helweg", Den Boligsociale Helhedsplan, Fællesskaberne og Mind Mover, Unge Talks, maj 2020, <https://www.youtube.com/watch?v=KwG4BzACZJE>.
- Byg-Tek, "Råt&Godt i finalefeltet til CSR People Prize", 19/2 2021, <https://bygtek.dk/artikel/byggeri/rtoggodt-i-finalefeltet-til-csr-people-prize>.

3.1.6 Mål for finansiering af Materialebanken

Finansieringsplan for Materialebanken:

- *Vi forventer, at Materialebanken efter 2 år kan beskæftige 4-5 unge ad gangen og være selvkørende med indtægter fra kommuner for de unges forløb samt salg af materialer. Indtægterne vil dække de ansattes løn og øvrige driftsudgifter. Overskuddet går til sociale aktiviteter og udvikling af nye initiativer til gavn for vores målgruppe.*
- *Vi fokuserer på at starte projekter, som vi selv kan videreføre og løfte driften af efter projektperioden, hvilket vi bl.a. har vist gennem de projekter, som Det Obelske Familiefond har støttet i 2016 og 2017.*

Målopfyldelse: Afdelingen er blevet en selvstændig afdeling, som samarbejder tæt med de øvrige afdelinger i Råt&Godt, både hvad angår genbrug og arbejdet med de unge. Materialebanken henter og administrerer alle Råt&Godts genbrugsmaterialer, som bruges i produktionen i de øvrige afdelinger. Derudover har Materialebanken leveringsopgaver for værkstederne, ligesom medarbejdere og unge indimellem deltager i produktionen i værkstedet og laver inspirationsprodukter til kunders DIY-projekter.

Materialebanken har haft svært ved at få den indtjening fra direkte salg af materialer, som man havde forventet. Der er i 2022 igangsat nye initiativer for at øge salget af materialer bl.a. med annoncer på DBA og ansættelse af en medarbejder, der skal øge synligheden på de sociale medier. Derudover er der indgået et samarbejde med et designfirma, som er begyndt at opfordre deres producenter og sælgere til at benytte Materialebanken til materialevalg i deres designlinjer.

I projektperioden har Råt&Godt ændret fokus fra B2C salg til B2B salg, hvor hovedfokus er at sælge indretninger og specialløsninger til erhverv, hvilket Materialebanken er en vigtig del af. Det betyder, at Materialebanken både sælger materialer direkte til kunder og via produktionen i de øvrige afdelinger i Råt&Godt. Omsætningsfordelingen er ifølge Råt&Godt ca. 50 % til eksterne kunder og 50 % til interne afdelinger. Derfor har Materialebanken nedjusteret forventningerne til indtægterne fra direkte salg af materialer til eksterne aktører. Med den udvikling, som byggebranchen er i (skærpede krav til bygningsreglementet, generelt fokus på øget bæredygtighed), forventer Råt&Godt en løbende stigning i B2B-salg – både i form af nye, mere ensartede produkter og løsninger, der gør det lettere for værkstederne i Råt&Godt at genskabe gennem genbrug, og ved direkte salg af genbrugsbyggematerialer til arkitekter, entreprenører, håndværkere og andre aktører. Således forventer Råt&Godt at kunne ansætte flere folk i afdelingen og beskæftige flere unge i logistik-, lageradministrations-, materialehåndterings-, upcycling- og salgsopgaver. I den forbindelse er Råt&Godt ved at etablere et tæt samarbejde med blandt andre nedbrydningsfirmaet Kingo og producenten Superwood, hvor Materialebanken har mulighed for at modtage en stor volumen af ensartede materialer, som bl.a. kan anvendes til produktion af genbrugsgulv i værkstedet.

Indtægterne har igennem hele perioden været højere end forventet,¹² både hvad angår salg af materialer og indtægter fra beskæftigelsesforløb, jf. følgende regnskab.

Således synes Råt&Godt at have fundet en rentabel forretningsmodel for Materialebanken, uafhængig af fondsstøtte.

Direkte salg af materialer til private, erhverv og interne opgaver via projektet			
	Resultat	Budget	Difference (+/-)
Periode 1 01.07.2020-31.12.2020	303.359,43	150.000,00	153.359,43
Periode 2 01.01.2021-31.12.2021	817.642,25	750.000,00	67.642,25
Periode 3 01.01.2022-30.06.2022	684.415,77	645.000,00	39.415,77
Total	1.805.417,45	1.545.000,00	260.417,45
Indtægt fra kommuner: ydelse for beskæftigelsesforløb			
	Resultat	Budget	Difference (+/-)
Periode 1 01.07.2020-31.12.2020	160.100,00	218.400,00	-58.300,00
Periode 2 01.01.2021-31.12.2021	620.000,00	436.800,00	183.200,00
Periode 3 01.01.2022-30.06.2022	280.000,00	218.400,00	61.600,00
Total	1.060.100,00	873.600,00	186.500,00
Total for salg og kommunale indtægter	2.865.517,45	2.418.600,00	446.917,45

¹² Dog var indtægterne fra beskæftigelsesforløb i den første periode lidt lavere end forventet.

3.2 Målopfyldelse i projekt Småt&Godt

I det følgende gennemgås målopfyldelsen i forhold til projektets formål, mål og finansiering (salg).

Målopfyldelsen vedr. succeskriteriet om bæredygtighed og arbejdet med FN17 gennem deling af projektets resultater i nordjyske medier er beskrevet samlet for begge projekter i afsnit 3.1.5.

3.2.1 Formålet med projekt Småt&Godt

Formålet med projektet er at udvide vores tilbud til unge aktivitetsparate borgere. Hermed kan vi hjælpe endnu flere borgere fra kanten af arbejdsmarkedet med at forebygge og afhjælpe deres problemer og udfordringer ud over ledighed og støtte dem i at blive selvforsørgende.

Uddrag fra formålsbeskrivelse: I Råt&Godt drømmer vi om at sætte skub i udviklingen af vores nye børnemøbellinje, Småt&Godt. [...] Ideen er [...] at udvikle en hel linje af børnemøbler sammen med en gruppe af de unge, der er i forløb i Råt&Godt. Projektet vil være med til at styrke vores dagtilbud og give de unge mulighed for at være en del af en større udviklingsproces, hvilket vi oplever, at de unge motiveres og udvikles af. [...] Indtil nu har Råt&Godt primært henvendt sig til den voksne målgruppe, men vi mærker en øget interesse fra børnefamilier på alt fra funktionelle og kreative indretninger af mindre børneværelser til hyggelige udeområder for børn. Vi oplever en stor efterspørgsel på helhedsorienterede projekter for virksomheder og institutioner og har længe gået med drømmen om at udvikle en linje til børn, men vi har manglet kompetencer og manpower til dette.

Målopfyldelse i forhold til formålsbeskrivelse: Råt&Godt har fået styrket deres værkstedsafdeling gennem integration af projektet Småt&Godt, hvor Råt&Godt har udvidet sit tilbud til unge, der gerne vil arbejde med genbrug af træ med alt fra design, indretning til salg og produktion.

Småt&Godt skulle have været en selvstændig og uafhængig afdeling, der skulle producere børnemøbler til privatmarkedet. Råt&Godt har i løbet af projektet dog skiftet strategi og er begyndt primært at servicere erhvervsmarkedet med specialindretninger og unikke projekter til institutioner og foreninger såsom børnehaver, skoler, uddannelsesinstitutioner, samt foreninger og virksomheder, der henvender sig til unge. I og med at Råt&Godt får flere større projekter ind, har Råt&Godt fået mulighed for at inkludere flere afdelinger, herunder den kreative afdeling Kredsløb, syværkstedet Sødt&Blødt og smedeafdelingen. Småt&Godt fortsætter derfor som en underafdeling med 3-5 unge. Afdelingen beskæftiger pt. tre unge.

Småt&Godt har lige som hele Råt&Godt en næsten ligelig fordeling af indtægterne fra hhv. salg og beskæftigelsesforløb. 54 % af indtægterne i Småt&Godt kommer fra salg til private og erhverv, mens 46 % kommer fra beskæftigelsesforløb, jf. afsnit 3.2.5. Tallene for Råt&Godt samlet er 52/48.

3.2.2 Mål for antal unge i projekt Småt&Godt

Projektets mål omhandler først og fremmest de unge, som er i dagsforløb hos Råt&Godt. I det følgende gennemgås de forskellige mål, Råt&Godt har formuleret for arbejdet med de unge:

Mål – antal unge: *10 starter i forløb gennem projektet, og heraf har vi succes med at hjælpe minimum 8 unge med at blive selvforsørgende i meningsfuld beskæftigelse. De unge fastholder beskæftigelsen i minimum 4 måneder.*

Målopfyldelse på antal unge: Småt&Godt har (haft) 11 tilknyttet i projektperioden. 8 ud af 11 forløb er indtil november 2022 afsluttet med følgende resultater:

- Fire er kommet i uddannelse.
 - Tre er kommet i erhvervsuddannelse. Alle tre har en læreplads hos en samarbejdsvirksomhed.
 - En læser på VUC
- To er kommet i ordinært job
- En er afsluttet til afklaringspraktik til fleksjob og skal efter aftale med virksomheden ansættes i fleksjob, hvis forløbet går godt.¹³ Vedkommende har stadig uformel kontakt til Råt&Godt. Det er et krav fra Aalborg Kommune, at borgere, der skal afklares til et fleksjob, skal afsluttes til en praktik.¹⁴
- To er afsluttet uden job og uddannelse.¹⁵
- To er fortsat i forløb, hvoraf den enes forløb stadig forventes at være langt, før det afsluttes, mens den anden deltager forventes at afsluttes til uddannelse i januar eller senest april 2023.

Der er fire unge, som har afsluttet deres forløb for over fire måneder siden. Disse har alle fastholdt beskæftigelsen efter de fire måneder. De øvrige deltagere afsluttede deres forløb i juli-september, og vi kan derfor ikke måle på det parameter endnu.

Småt&Godt-projektet har derfor i skrivende stund endnu ikke opnået målopfyldelsen på otte deltagere i job og uddannelse, idet seks unge i november 2022 er kommet i job eller uddannelse. Det er aftalt med Råt&Godt, at de udarbejder en opdateret måling på det antal, der er kommet i job og uddannelse, samt fastholdelse efter fire måneder, til juni 2023. Denne måling verificeres af Cabi. På denne måde kan vi se, om de sidste to, der i øjeblikket er i forløb, kommer i job eller uddannelse, og vi kan se, om vedkommende, som i øjeblikket er i praktik, bliver ansat hos praktikværten.

¹³ I november 2022 er der opstået usikkerhed om den unges jobperspektiv, fordi kommunen ikke længere vil indstille vedkommende til fleksjob. Der arbejdes i stedet for, at vedkommende kan få ordinære timer i virksomheden. Deltageren er formelt set afsluttet hos Råt&Godt.

¹⁴ Med Cabis kendskab til fleksjobindsatsen i Danmark er det stærkt, at Råt&Godt har forudgående aftaler om fleksjobansættelser. Ofte skal borgerne først til at søge et fleksjob, når kommunens rehabiliteringsteam har godkendt borgeren til fleksjob. Det gør ligeledes en afgørende forskel, at de unge stadig har en uformel tilknytning til Råt&Godt.

¹⁵ En er afsluttet til anden indsats hos Job- og Aktivhuset i Aalborg Kommune. Og en er afsluttet den 30/11 2022, fordi kommunen vurderer, at vedkommende har været for ustabil.

Mål – efter projektperioden: Efter projektperioden kan vi beskæftige yderligere 3-5 unge ad gangen i denne del af værkstedets arbejde. Et forløb for en ung i Råt&Godt varer ca. 9-12 måneder.

Småt&Godt har løbende haft 4 unge tilknyttet ad gangen. Efter projektperioden vurderes det, at Råt&Godt kan beskæftige 3-5 unge ad gangen i denne del af værkstedets arbejde.

3.2.3 Kvalitative mål for de unge i Småt&Godt

Råt&Godt har formuleret en række kvalitative mål i ansøgningen til Småt&Godt:

Mål – de unges styrkede evner: De unge får styrkede evner til at håndtere egne barrierer og anerkende egne ressourcer ved at arbejde målrettet på dette i samarbejde med kontaktperson og socialrådgiver i Råt&Godt samt kontaktperson/rådgiver fra kommunen.

Målopfyldelse: Kontaktpersonen og socialrådgiveren hos Råt&Godt spiller en afgørende rolle for de unge. Kontaktpersonen samarbejder til daglig med de unge om opgaverne og har samtidig tid til at tage sig af problemstillinger af mere personlig karakter. Tiden til de unge er ifølge de unge vital sammenlignet med andre beskæftigelsestilbud, de har oplevet. Socialrådgiveren hjælper de unge med udfordringer, som kan ligge uden for Råt&Godts normale virke. Socialrådgiveren er bindeleddet til jobcentret og andre professionelle, som de unge kommer i kontakt med. De unge giver udtryk for, at de lige så langsomt får opbygget deres selvtillid og får en bedre selvvindst, når der fx opstår udfordringer i opgaveløsningen eller i relationerne.

” Jeg har lært meget om mig selv. Jeg har lært at tælle til 10. At styre mit temperament bedre end tidligere. Jeg kunne godt have en voldelig attitude, hvis der var noget, der provokerede mig. Det har jeg ikke mere. Jeg har stadig ADHD, men gør mit bedste. Ung fra Småt&Godt

Mål – de unges faglige kompetencer: De unge får styrkede faglige kompetencer og erfaring med design, planlægning og produktion af møbler, der styrker deres CV og videre uddannelses- og job-søgning.

Målopfyldelse: De interviewede unge giver udtryk for, at de får styrket deres faglige kompetencer ved at kunne afprøve deres kundskaber i forskellige dele af produktionen. Det kan fx være et stort skridt at kunne håndtere større maskiner og opnå større selvtillid i håndteringen heraf. Det er tydeligt, at de unge, der nu er lærlinge, har profiteret af opgaveløsningen på Råt&Godt. Der er eksempler på unge, som bliver klædt på forud for praktikker i bestemte jobfunktioner, fx svejsning på metalværkstedet. Flere af de unge fortæller, at det er et kvalitetsstempel på deres CV at komme fra Råt&Godt, og alene det styrker deres jobmuligheder.

” Jeg er blevet bedre til at bruge maskiner og løse problemstillinger [...] Jeg får en praktisk indsigt. Når man ved, hvordan ting bliver lavet, kan man bedre finde på nye ting. Ung fra Småt&Godt

Det bekræfter de to interviewede arbejdsgivere. De kan noget håndværk, og de er bedre rustet end mange af de andre unge, arbejdsgiverne møder.

- ” Når de kommer her, så er de klar. De er afklaret. De har prøvet noget fagligt. Det er et kvalitetsstempel på den måde, at de er afklaret. Samarbejdsvirksomhed

Mål – de unges selvtillid: De unge får større selvtillid, som kommer af at være en del af et fællesskab og lykkes med at skabe produkter, som skaber værdi for modtageren. Dette øger de unges evner til at anerkende egne ressourcer og styrker dermed deres livsmestring.

Målopfyldelse: De unge, der visiteres til Råt&Godt, har ofte lav selvtillid med flere nederlag i bagagen. De får tid til stille og roligt at opbygge deres selvtillid i samspil med andre unge og de ansatte. Ifølge de unge gør det en afgørende forskel, at de løser ”rigtige” opgaver til gavn for kunder og til gavn for miljøet. Flere af de interviewede unge giver udtryk for, at de nu møder op for deres egen skyld og ikke for andres skyld, sådan som de kan have oplevet det i skoletiden og i andre tilbud, de har været tilknyttet.

- ” Jeg er blevet mere selvsikker i det, jeg laver herude, og jeg er ikke bange for at snakke med kunderne og de nye folk, der kommer herud. Jeg har lyst til at gå tidligt i seng for at få en god nats søvn, så jeg kan komme herud og arbejde”. Ung fra Småt&Godt
- ” Jeg har svært ved at tilgive mig selv. For første gang kan jeg holde mig selv i nakken, i stedet for at der er nogle, der tjekker op. Nu har jeg selv lyst. Ung fra Småt&Godt
- ” Når rådgiver henviser, kender de måske ikke hele sandheden. Det kan være, Råt&Godt finder nogle issues. På den måde er det også et afklaringssted. Vi afklarer i forhold til, hvilke styrker de har, som de ofte ikke har selvtillid til at se selv. Selvtillid skal findes frem [...] Efter de har været i forløb noget tid, kan vi se de tager hættten af og smiler. Afdelingsleder, Uddannelseshuset Aalborg Kommune

Mål – de unges netværk: De unge får et større netværk og lettere overgang til erhvervslivet gennem virksomhedssamarbejde og praktik i virksomheder, som gør det lettere for de unge at blive mere aktive medborgere og bidrage til fællesskabet – også uden for de trygge rammer i Råt&Godt.

Målopfyldelse: Alle de unge interviewede giver udtryk for, at der er et godt fællesskab hos Råt&Godt. De fremhæver morgenmødet, hvor alle mødes og fordeler dagens opgaver. De fremhæver også mere bløde parametre som positiv stemning, engagement, tid til hinanden og meningsfuld opgaveløsning. Mens de unge er hos Råt&Godt, kan de afprøve sig selv i forskellige praktikker. Når de er klar til en fuldtidspraktik, afsluttes de hos Råt&Godt. De efterfølgende praktikker har til formål, at de unge kommer i job eller i lære hos virksomheden, eller at de afklares til fleksjob. Selvom de er afsluttet hos Råt&Godt, har mange af de unge stadig kontakt til deres kontaktperson og andre unge, som nu er blevet en slags venner eller netværk. I enkelte tilfælde fungerer kontaktpersonen som mentor, når de unge er afsluttet til praktik.

- ” Hvis ikke jeg var her, så var jeg derhjemme. Så ville jeg ikke være så meget ude ved folk. Jeg har fået venner her. Ung fra Småt&Godt

- ” Det er den positivitet og lyst til at komme ud af sengen og lave noget. Den følelse har jeg først nu. Det er et rum, hvor jeg kan få lov til at lære noget og være en del af et fællesskab. Jeg levede hele tiden i mit eget hoved. Det har jeg gjort i hele mit liv. Det handler om noget større. At folk har en mulighed, at materialet har en mulighed. Her sidder du ikke for dig selv. Ung fra Småt&Godt
- ” Det der er virkelig unikt for Råt&Godt, er den kontakt, der er mellem os. Vi plejer at sige, at det er en lille familie. Det hedder vores Facebook-gruppe også: Familien RG. Ung fra Småt&Godt
- ” Vi har et godt netværk, og vi hjælper hinanden. Det er anderledes, hvis du kommer fra kommunen. Hvis du kommer fra Råt&Godt, så er det et kvalitetsstempel. Ung fra Småt&Godt
- ” Hvis de unge ikke møder op, så mangler de. Det er også en værdi. Man føler sig som en del af noget fedt, og et sted hvor der er behov for en. Afdelingsleder, Uddannelseshuset Aalborg Kommune

Mål – de unges livskvalitet: De unges livskvalitet forøges, ved at de får noget meningsfuldt at stå op til og bidrager til samfundet.

Målopfyldelse: De unge, der visiteres til Råt&Godt, har ofte en dårlig livskvalitet, så der skal arbejdes på flere parametre. De interviewede unge giver udtryk for, at Råt&Godt har været med til at give dem meningsfuldt indhold i livet. Det gælder både i forhold til de opgaver de løser, og det fællesskab, de er blevet en del af, et fællesskab, som for nogles vedkommende er noget, de vender tilbage til, når de er kommet videre fra Råt&Godt. Tilknytningen til Råt&Godt giver de unge en struktur på hverdagen og giver dem en oplevelse af, at de bidrager til et større fællesskab som rækker ud over Råt&Godt, hvilket giver dem den motivation, de har manglet.

- ” Jeg har et meget mere aktivt liv. At jeg holder mig i gang. På den måde har jeg et bedre liv, fordi så keder jeg mig aldrig. Ung fra Småt&Godt
- ” Det er et godt sted at komme videre med sit liv. Man får også stillet nogle krav. Dem der kommer, har ikke prøvet så meget. På den måde får man et ansvar – i mere fysisk forstand. Ved kommunen er der ikke nogen man står til ansvar for, udover de samtaler man skal til. Ung fra Småt&Godt
- ” Jeg er blevet bedre til at ordne ting derhjemme. Få ryddet op og ordnet vasketøj. Ung fra Småt&Godt

3.2.4 Mål for etablering af nye jobåbninger i Småt&Godt

Småt&Godt har også en ambition om, at der skabes nye jobåbninger for unge fra kanten af arbejdsmarkedet gennem styrkede virksomhedssamarbejder. Til det er der formuleret to mål:

Mål 1: Vores eksisterende samarbejde med samarbejdspartnere som Højer Møbler A/S og IKEA Aalborg styrkes gennem dette projekt, da vi indtræder i nye samarbejder om processerne omkring børnemøbellinjen, herunder identificering af materialer til genbrug samt udvikling og produktion af nye designs.

Målopfyldelse: Råt&Godt har udviklet nogle såkaldte A-borde og plantekasser til skolemiljøer som forhandles gennem Højer Møbler. Salget af disse møbler er udvidet igennem projektperioden. Derudover har Råt&Godt arbejdet på integration af melaminplader fra Højer Møbler til nye designs udviklet i samarbejde med Upcycling Forum og Friis & Moltke Architects. Samarbejdet med IKEA har ført til udvikling af nye produkter af IKEAs aflagte tekstiler og plader, herunder bl.a. legetelte, vægdekoration og figurer.

Mål 2: Gennem projektet skaber vi relationer til minimum to nye samarbejdspartnere vedr. cirkulær anvendelse af møbler og inklusion af udsatte unge. Projektet fører til konkrete samarbejdsaftaler med minimum to nye partnere.

Målopfyldelse: Råt&Godt har etableret samarbejde med Upcycling Forum og Friis & Moltke Architects om produktudvikling af børnemøbler lavet af genbrugsmaterialer fra bl.a. Højer Møbler, transportindustrien og byggebranchen. Produkterne er blandt andet blevet brugt til projekter på institutioner.

Derudover har Råt&Godt etableret et samarbejde med Daarbak Design om upcycling af bordplader og andre møbler fra og til institutioner.

3.2.5 Mål for finansiering af Småt&Godt

Råt&Godt har formuleret følgende fremtidig finansiering af Småt&Godt:

Det er vigtigt for os, at vores projekter skaber varig udvikling og er levedygtige, efter at den eksterne finansiering ophører. På denne måde kan vi skabe stabilitet for både unge og ansatte i Råt&Godt. Gennem dette projekt vil vi skabe to indtægtskilder: en fast dagspris på 700 kr. pr. aftalt dag fra den unges kommune for hver ung, der er beskæftiget i dagtilbud, samt indtægter fra salg af vores produkter og projekter.

Målopfyldelse: Råt&Godt har etableret et samarbejde med Aalborg Kommune om visitation af unge til Råt&Godt samtidig med, at der genereres indtægter fra salg til private og virksomheder. Forretningsmodellen for Småt&Godt er således, at 54 % af indtægterne kommer fra beskæftigelsesforløb, mens 46 % kommer fra salg af produkter og opgaver (opgjort for perioden 1/8 2020-31/7 2022).

Projektet blev ifølge Råt&Godt økonomisk rentabelt fra januar 2022 og fremefter. Det betyder, at Råt&Godts indtægter fra kommercielt salg og beskæftigelsesforløb dækker driften af indsats og produktion. Det er lykkedes at hæve salget af produkter og projekter, jf. beskrivelsen nedenfor. Indtægter fra beskæftigelsesforløb er i denne periode ligeledes højere end tidligere, hvilket blandt andet skyldes, at flere unge har været i den afsluttende fase af deres forløb og er blevet udsluset gennem praktikforløb, hvilket i praksis har frigjort pladser i værkstedet.

Råt&Godt har formuleret følgende mål for salg igennem projektet:

Mål for salg igennem projektet: Vi vil løbende udvikle produkter, men især i starten vil der blive lagt meget vægt på produktudviklingen samt udviklingen af arbejdsgruppen, hvorfor omsætningen forventes at være mindre i starten og stige gradvist i løbet af projektet. I de første tre måneder forventes et salg på 15.000 kr./måned. De følgende ni måneder forventes et salg på 35.000 kr./måned. Derefter forventes et salg på 60.000 kr./måned i ni måneder, og i de sidste tre måneder af projektet forventes et salg på 90.000 kr./måned.

Målopfyldeelse: Som det fremgår af nedenstående regnskab, har Råt&Godt nået dette mål, dog med et dyk i tredje periode, men med overskud i de resterende perioder. Ifølge projektledelsen i Råt&Godt, hænger det sammen med, at de i starten afprøvede salg til private, sådan som det fremgår af projektbeskrivelsen. Som det er beskrevet tidligere, har Råt&Godt ændret fokus fra B2C til B2B-salg i Småt&Godt, hvorpå det er lykkedes at hæve omsætningen. Der satses mere på salg af specialindretninger og unikke projekter til institutioner og foreninger såsom børnehaver, uddannelsesinstitutioner, samt foreninger og virksomheder, der henvender sig til unge. Derudover er en del af det faste salg til skolesektoren i Nordjylland gennem Højer Møbler (arbejdsborde og plantekasser). I 2022 har Råt&Godt haft flere store projekter for institutioner og foreninger. Omsætningen er nu på et niveau, der overstiger forventningerne i budgettet.

Det er Cabis vurdering, at Råt&Godt gennem det øgede B2B-salg, kan konsolidere konsolidere forretningsmodellen i Småt&Godt, hvor andelen af salg kan komme over 50 % af indtægterne.

Salg af produkter og opgaver via projekt Småt&Godt			
	Resultat	Budget	Difference (+/-)
Periode 1 01.08-31.12 2020	180.445,25	115.000,00	65.445,25
Periode 2 01.01-30.06 2021	314.423,75	210.000,00	104.423,75
Periode 3 01.07-31.12 2021	193.145,00	335.000,00	-141.855,00
Periode 4 01.01-31.07 2022	466.487,50	420.000,00	46.487,50
Total	1.154.501,50	1.080.000,00	74.501,50

Råt&Godt har formuleret følgende mål for indtægter fra beskæftigelsesforløb igennem projektet:

Mål for indtægt fra kommuner for unges forløb: Vi forventer at beskæftige 3-5 unge ad gangen, som vil være på forskellige stadier af deres forløb. Der regnes med, at vi i gennemsnit har fire unge i forløb i tre dage om ugen svarende til 806.400 kr. i løbet af projektets 24 måneder.

Målopfylldelse: Råt&Godt har i gennemsnit haft over fire unge tilknyttet projektet Småt&Godt.¹⁶ Der har været perioder med flere borgere tilknyttet. Særligt kan de første syv måneder af 2022 fremhæves, hvor der var seks borgere tilknyttet i hele perioden, og en syvende de sidste to uger af perioden. Derudover var der i starten af året en afsluttet borger, som modtog mentorstøtte fra Råt&Godt (bevilget af kommunen). Det vil sige, at indtægten har været større end forventet, jf. følgende regnskab.

Indtægt fra kommuner: ydelse for beskæftigelsesforløb			
	Resultat	Budget	Difference (+/-)
Periode 1 01.08-31.12 2020	119.400,00	218.000,00	-98.600,00
Periode 2 01.01-30.06 2021	385.400,00	218.000,00	167.400,00
Periode 3 01.07-31.12 2021	351.000,00	218.000,00	133.000,00
Periode 4 01.01-31.07 2022	511.875,00	218.400,00	293.475,00
Total	1.367.675,00	872.400,00	495.275,00

”Pris. Det er forholdsvis dyre forløb. 3000 kr. om ugen. Andre forløb koster det halve. Alt andet lige skal de også være længere i Råt&Godt. Vi synes, vi får det for pengene vi skal [...] Nogle gange køber vi dem som mentor i overgangen. 350-450 i timen. I gennemsnit en time i ugen. Måske et par timer. Afdelingsleder, Uddannelseshuset Aalborg Kommune

¹⁶ Småt&Godt har i perioden haft 11 deltagere i alt, og perioden strækker sig over 2,5 år (t.o.m. december 2022), hvilket giver 4,4 deltagere i gennemsnit.

4 De unges baggrund og udfordringer

Råt&Godt har ved den kommunale visitation registreret, hvilken ydelse de unge kommer fra. Lidt over halvdelen af de unge er såkaldte aktivitetsparate, det vil sige, at kommunen har vurderet, at der vil gå mere end et år, før de kan komme i job eller uddannelse. Knap hver femte er såkaldte uddannelsesparate, det vil sige, at kommunen vurderer, at de kan komme i job eller uddannelse inden for et år. Resten kommer som en del af et ressourceforløb. Ressourceforløb er et tilbud til personer, der er i risiko for at få tilkendt førtidspension. Der er et beskæftigelses- eller uddannelsesmål for alle de visiterede ydelsesgrupper.

Råt&Godt har (haft) lidt flere unge i ressourceforløb i Materialebanken end i Småt&Godt. Det betyder alt andet lige, at de unges udfordringer er mere sammensatte, og der derfor er brug for mere tid og mere tværfaglig indsats end for andre ydelsesgrupper fra jobcentret.¹⁷ Dertil kommer, at de unge der visiteres til Materialebanken, ofte ikke har et mål om uddannelse og derfor er mindre afklarede end de unge, der starter hos Småt&Godt, der som regel har en idé om, at de vil arbejde med håndværk.

De unges ydelsesgrundlag

	Materialebanken	Småt&Godt
Uddannelsesydelse – Uddannelsesparat	1	3
Uddannelsesydelse eller kontanthjælp – Aktivitetsparat	6	6
Ydelse ressourceforløb	4	2
I alt	11	11

Ti unge i Småt&Godt kommer fra Aalborg Kommune, mens en kommer fra Rebild Kommune. Syv unge i Materialebanken kommer fra Aalborg Kommune, mens fire kommer fra Rebild Kommune.

To af deltagerne i Materialebanken har ikke afsluttet folkeskolen, seks har afsluttet folkeskolen som højeste uddannelse. En har STU, mens to har afsluttet gymnasiet. Fordelingen er tilfældigvis den samme blandt de 11 unge fra Råt&Godt.

¹⁷ Baggrunden for, at borgere visiteres til ressourceforløb, er, at deres udfordringer er så komplekse, at der er brug for en tværfaglig indsats, og at der er brug for tid til at gennemføre den. Aktivitetsparate er på en midlertidig ydelse, og der er ikke et krav om, at indsatsen skal være tværfaglig. Deres problemstillinger kan godt være komplekse, men der er altså ikke et krav til tværfaglig indsats. Dvs. at man må forvente, at der i højere grad vil være mere brug for en længerevarende tværfaglig indsats for borgere i ressourceforløb end for aktivitetsparate. Baggrunden for, at der iværksættes et ressourceforløb er, at hvis der ikke iværksættes en tværfaglig indsats, ender det med førtidspension. Dvs. at borgere i ressourceforløb er tæt på førtidspension, og det kan kun afværges gennem en længerevarende tværfaglig indsats.

De unges uddannelsesniveau

	Materialebanken	Småt&Godt
Ikke afsluttet folkeskolen	2	2
Folkeskole som højeste uddannelsesniveau	6	6
STU (Særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse)	1	1
Gymnasial uddannelse	2	2
I alt	11	11

De unges barrierer ved opstart

Alle de unge, der visiteres til Råt&Godt, har flere barrierer på samme tid, der gør det er svært for dem at komme i job eller uddannelse. De har stort set alle sammen psykiske barrierer, halvdelen har sociale problemer, halvdelen har kompetencerelaterede barrierer, halvdelen har en usund livsstil, og næsten halvdelen har samtidig et misbrug. Unge i Småt&Godt adskiller sig ved, at knap halvdelen også har fysiske barrierer.

Barrierer registreret ved opstart

	Materialebanken	Småt&Godt
Psykiske barrierer (diagnosticeret og ikke-diagnosticeret)	10	8
Fysiske barrierer	1	5
Sociale problemer (familie, bolig, økonomi mv.)	5	6
Kompetencerelaterede barrierer (sprogproblemer, indlæringsvanskeligheder, ordblindhed, læse-skrivevanskeligheder)	5	6
Misbrug	4	5
Plettet straffeattest	2	0
Sociale kompetencer (adfærd, ustabilitet, indadvendt/lukket, udfordringer med small-talk, mv.)	6	6
Motivationsproblemer	2	5
Usund livsstil (hygiejne, kost, søvn, mv.)	5	7

Ovenstående viser, at de unges udfordringer er meget sammensatte, og at de sjældent kun har en udfordring. De unge har forskellige livshistorier bag sig. Fælles for dem er, at de er fyldte med nederlag, som kun har gjort deres udfordringer større, i takt med at de er blevet ældre. Det har slidt på deres selvtillid, og i mange tilfælde medført angst, der gør, at de har svært ved at åbne sig og begå sig i et arbejdsfællesskab. Enten lukker de sig inde i sig selv, eller de er meget udadreagerende og kan blive aggressive.

Fælles for dem er også, at de indtil nu ikke har mødt den rette indsats, og at de efterhånden har mistet tilliden til systemet (skoler, social- og beskæftigelsestilbud). De har mange afbrudte indsatser bag sig.

Enkelte er lykkedes med at gennemføre en gymnasial uddannelse, som ikke er erhvervskompetencegivende. De har efterfølgende ikke været i stand til at tage et job eller læse videre. De kan have forsøgt, men har ikke kunnet holde fast, ofte pga. psykiske udfordringer.

I det følgende gives to eksempler fra interviewede unge, der beskriver deres baggrund og tilknytning til Råt&Godt:

Ung med autisme og misbrug:

” *Jeg har svært ved at danne netværk og er til en vis grad autist. Jeg har svært ved at aflæse folks følelser og fik derfor konstateret empatiforstyrrelse for et halvt års tiden siden. Jeg har været meget alene. Når man kommer op i alderen, er det svært. Jeg har været sygemeldt et år, fik et misbrug og har derfor været i tre måneders døgnbehandling. Samtidig med jeg startede hos Råt&Godt begyndte jeg at tage medicin. Det gjorde, at jeg havde svært ved at møde op. Nu går det godt, og jeg har prøvet mange spændende ting. Jeg kan stå og kigge på noget skrald, og så kan jeg få 100 idéer til, hvad det kan bruges til.* Ung fra Småt&Godt

Ung med dårlig opvækst, kriminalitet og stofmisbrug:

” *Jeg gik ud af 7. klasse. Prøvede senere at tage 9. klasse, men fuckede det hele op. Jeg havde en svær barndom med en alkoholiseret og voldelig far. Jeg lavede lort for de ældre unge – rigtig meget kriminalitet. Kokain og alt undtagen heroin har jeg prøvet. Jeg gik i tåger, fra jeg var 15-18 år, mens jeg flyttede hjemmefra som 17-årig. Nu er min mor alvorligt syg, og jeg er bange for, at hun skal dø. Tidligere ville jeg have droppet det og sunket ned i kokain. Nu sidder jeg her [hos Råt&Godt] selv om min mor er syg. [...] Lige meget hvor dårlig en dag de ansatte de har, vil de altid give et smil og et kram. De folk, der er her, er ikke bange for at dele deres smerte. [...] Jeg har gået på produktionsskole: Der sørgede faglæreren for kæft, trit og retning. Det socialpædagogiske er godt her [hos Råt&Godt]. De er gode til tale med de unge. Selv om vi har travlt, er der stadig tid til de unge.* Ung fra Materialebanken

5 Råt&Godts særlige egenskaber

I dette kapitel beskrives de syv væsentligste faktorer hos Råt&Godt, som Cabi har identificeret gør en afgørende forskel for de unge, som er tilknyttet Råt&Godt, jf. afsnit 2.2. i sammenfatningen.

5.1 Råt&Godt som arbejdsfællesskab

Et godt arbejdsfællesskab som Råt&Godt har stor betydning for de unge, og det påvirker deres motivation, arbejdsglæde og opgaveløsning. Interviewene viser, at arbejdsfællesskabet hos Råt&Godt bygger på tillid, gensidig respekt og støtte. De unge føler sig trygge ved, at de kan sige deres mening og stille spørgsmål. De ser sig som en del af et større arbejdsfællesskab på tværs af afdelinger i Råt&Godt, hvor mange af de unge opbygger varige relationer til andre unge og ansatte. De interviewede unge, der har forladt Råt&Godt, beskriver, hvordan de stadig har en relation til Råt&Godt ved at kigge forbi eller skrive beskeder om, hvordan det går i det nye job.

Fra forskning ved vi, at det er afgørende for unges sociale trivsel at have venner og at være en del af et fællesskab.¹⁸ En undersøgelse fra "En vej til alle" peger på, at de fleste unge gerne vil være en del af en gruppe unge og voksne, som der er tillid til. Det at finde ud af, at der er andre unge, der tumler med lignende tanker og problemer, som man kan spejle sig i, gør en forskel for mange unge. Undersøgelsen viser desuden, at det at have fælles arbejdsopgaver som omdrejningspunkt er en god ramme for et fællesskab. Gode dialoger etableres ofte omkring opgaver, som løses sammen med andre unge og ansatte.¹⁹

” For mit vedkommende er det fællesskabet i værkstedet – det at være en del af et hold – det er det vigtige. Det har ikke være nemt for mig. Det at have et ansvar for en opgave, har givet en ansvarsfølelse, som hjælper en med at komme videre i job. [...] Der er mange med trælse oplevelser bag sig. Det hjælper, at der er en god stemning og en tillid de unge imellem. Alle er forskellige, så energien er forskellig. Ung fra Småt&Godt, som er i job

Samtidig ved vi fra interviewene og andre undersøgelser, at de unge kan have svært ved at deltage i fællesskaber, hvorfor mange unge føler sig ensomme og i forlængelse heraf får dårligt selvværd, fordi de oplever, at de ikke slår til. Råt&Godt imødekommer dette i høj grad ved at være et inkluderende arbejdsfællesskab, hvor der er tid til at komme i gang og stille og roligt prøve sig af. Som en af de unge udtrykker det, bliver man en del af et team, hvor der ikke er så meget på spil som på en rigtig arbejdsplads.

” De har givet mig mulighed for at prøve at komme i gang med værktøjet og lave ting med hænderne og snuse til det miljø uden at skulle stå på en byggeplads og

¹⁸ <https://www.cefu.dk/emner/forskning-samarbejde/livsstil-og-sundhed/kan-ungefaellesskaber-goere-ondt.aspx>

¹⁹ <https://www.sus.dk/wp-content/uploads/2022/06/bilag-3.-analyse-af-virksomme-ingredienser-i-unge-indsatser.pdf>

ligne et spørgsmålstejn. Man bliver en del af et team uden, der er så meget på spil sammenlignet med et rigtigt arbejdsmiljø. Det ville jeg ikke kunne holde til den gang. Ung fra Småt&Godt som er i job

Selv om de unge er tilknyttet en bestemt afdeling, ser de sig selv som en del af hele Råt&Godt. En aktivitet, der understøtter dette, er de daglige fælles morgenmøder og eftermiddagssamlinger, hvor dagens arbejde bliver fordelt og evalueret. På møderne skal de unge selv byde ind med, hvad de skal lave. De unge bliver derfor med tiden tvunget til at ytre sig om deres opgaveløsning, både hvis der positive og negative oplevelser.

” De har både morgen- og eftermiddagssamlinger, hvor vi skal præsentere, hvad vi skal lave. Det kan også være, der bliver spurgt til, om der er nogle, der kan lave noget. Så kan jeg hjælpe med en bestemt ting. Det er pisse smart af dem, at de får os til at sige, hvad vi skal lave. Det er især godt for dem, der har svært ved at sige noget. Ung i Materialebanken

I det hele taget udviser de interviewede unge en begejstring for fællesskabet i Råt&Godt på tværs af afdelinger. Flere af de unge giver udtryk for, at Råt&Godt er et stort fællesskab, hvor man hjælper hinanden på tværs af afdelinger, og hvor der også er tid til at dyrke det sociale fællesskab.

” Linjerne er meget sløret. Det føles bare som et stort sammenhold. Man bliver glad af at være her. Selvom man har fået en dårlig start på dagen. Der er en god teamspirit. Alle hjælper hinanden. Det går ligesom i et med hinanden. Det er ikke sådan, at man tænker, at de andre er i en helt anden sektion. Vi snakker med alle. Vi holder sammen. Ung i Materialebanken

5.2 Råt&Godts renommé

Interviewene viser, at Råt&Godts renommé er godt, både blandt de unge, samarbejdsvirksomheder og de kommunale medarbejdere. Unge, der kommer fra Råt&Godt, har et kvalitetsstempel ved, at de er afklaret og samtidig fagligt og personligt klædt på til at være på en ordinær virksomhed.

” Hvis man er ung derude med vanskeligheder, er man stolt af at være der. Afdelingsleder, Uddannelseshuset Aalborg Kommune

De to interviewede virksomheder giver udtryk for, at de unge fra Råt&Godt er godt rustet og klar, når de modtager de unge. De unge selv virker stolte og kan mærke, at virksomhederne ser positivt på dem, når de møder dem. De har alle prøvet tilbud før Råt&Godt, som de ikke har kunne profitere af. Det er ifølge Råt&Godt med til at tiltrække nye unge, som har lyst til at være en del af Råt&Godt. Og det giver et godt udgangspunkt for nye, der starter hos Råt&Godt.

- ” Råt&Godt har et godt fællesskab. De blotter sig over for mig, når Råt&Godt er med. De er trygge ved situationen, og Råt&Godt slipper dem heller ikke, før de er klar. Samarbejdsvirksomhed

Denne positive stemning har været gennemgående i alle interviews med unge, medarbejdere hos Råt&Godt, samarbejdsvirksomheder og medarbejdere og ledelse i Aalborg Kommune. Forskning har påvist en direkte sammenhæng mellem de forventninger, der er til borgere i beskæftigelsesforløb og deres præstation i forhold til et givent mål.²⁰ Når de unge starter hos Råt&Godt er der en positiv forventning om, at de unge kan løse opgaver hos Råt&Godt, og at de kan udvikle sig henimod job eller uddannelse. Den fælles tro på, at det kan lade sig gøre blandt de unge, ansatte hos Råt&Godt og rådgivere fra kommunen, synes at have afgørende betydning. Det ses i interviewene ved den måde de unge, virksomhederne og medarbejdere fra Aalborg Kommune beskriver Råt&Godt.

5.3 Opgaveløsning på en ”rigtig” arbejdsplads

Opgaveløsningen i en virksomhed, som genanvender materiale og sælger ægte produkter til private kunder og erhvervsdrivende, giver mening og motivation for de unge. De unge kan se, at deres indsats giver konkret værdi i dagligdagen, og at de mangler og savnes i virksomheden, hvis de ikke møder op. De unge oplever at bidrage til noget ægte, som ikke føles som pseudoarbejde, og som betyder noget for fællesskabet og samfundet i det hele taget.²¹

- ”Jeg tror, de kommer meget ud. Det er jo som en reel virksomhed, hvor de unge møder kunder. De er så tæt på virkeligheden som muligt. Der er både kunder i butikken, og der er kunder, de skal besøge. Det her med at de producerer noget, der bliver solgt, og som har værdi for hr. og fru Danmark. Afdelingsleder, Uddannelseshuset Aalborg Kommune
- ” Hos Råt&Godt får jeg erfaring ud i arbejdsmarkedet, og jeg ser det som et rigtigt job, hvor jeg ser virkeligheden, som den er på en arbejdsplads. Ung fra Småt&Godt

Særligt de unge, som er tilknyttet Materialebanken, har direkte kundekontakt. Det kan være angstprovokerende for nogle unge, men der ses en udvikling fra at stå bag værkstedslederen til selv at tage dialogen med kunderne. Det giver dem en høj selvværdsfølelse, at de kan have direkte kontakt med kunder og sælge de produkter, de selv har været med til at skille ad eller producere.

- ” Det arbejde med kundefølelse. Det hjælper på ens selvværd. Fx når de kigger på møbler. Det er god optræning. Det at jeg hjælper dem, giver en god følelse. I starten stod jeg bag læreren. Nu håndterer jeg selv kunder. Ung fra Materialebanken

²⁰ <https://vaeksthusets-forskningscenter.dk/projekter/troen-paa-borgernes-jobchance/>

²¹ Se virkningsfulde ingredienser på side 5: <https://www.sus.dk/wp-content/uploads/2022/06/bilag-3.-analyse-af-virksomme-Ingredienser-i-ungeindsatser.pdf>

De fleste af de interviewede unge giver udtryk for, at de motiveres ekstra af, at der er tale om genbrug. Nogle får sågar selv idéer til produkter, der kan udvikles og sælges. For enkelte af de unge betyder genbrug ikke så meget. Det er arbejdet med håndværk, der interesserer dem.

- ” *Jeg synes, det er fedt, man kan bruge noget, som kan blive til noget andet. Det har en form for sjæl, når man kan sige, man selv har lavet det. Det meste er lavet fra bunden af. Det er fedt at recycle ting.* Ung fra Småt&Godt
- ” *Genbrug. Det er ikke noget jeg tænker så meget over. For mig er det bare arbejde. Og ikke umiddelbart så vigtigt. Når jeg står med en gammel kabeltromle og gør den lækker. Det er fedt. Hvordan det spiller ind i samfundet og klimaet, det lader jeg andre tage stilling til.* Ung fra Småt&Godt

Mange af de opgaver og arbejdsprocesser, som Råt&Godt har, kan brydes ned til opgaver, som kan tilpasses de unge, og som give de unge en succesoplevelse. Det gælder både mængden af opgaver og måden at arbejde på. Nogle unge er måske gode til at lave mange gentagelser og producere delelementer til fx et spækbræt, mens andre har brug for at gennemføre hele processen, med en ting ad gangen.

- ” *Vi bryder opgaver ned, så de unge kan være med. Fx ned til en tegning, så får de en arbejdsopgave. Ved nogle skal vi bryde arbejdsopgaven endnu mere ned, så de får små delopgaver. Fx har vi en med angst og stress. Han skal kun lave spækbrætter. Før var målet 20 stk. Nu er målet et bræt ad gangen, inden han laver et nyt. For ham er det uoverskueligt med 20 stk. Der kan vi være meget individuelle og meget specifikke omkring, hvad han kan sættes til.* Medarbejder hos Småt&Godt

De materialer, der anvendes i produktionen i værkstederne, kommer også fra Materialebanken. Unge med forløb i Materialebanken har også mulighed for at anvende værkstedet til at realisere idéer. Der er eksempler på fuglehuse, insektboer og køkkenrulleholdere, som er udviklet og produceret af unge fra Materialebanken.

- ” *En af de unge lavede køkkenrulleholdere, som vi har solgt 4-5 stk. af. Han lyste op og blev mega stolt. Det at se ham blive så stolt. Det er megafedt.* Medarbejder fra Materialebanken

Råt&Godt arbejder hele tiden med den balance, der er imellem at være på et godt og trygt sted, og det at skulle videre ud på en ordinær arbejdsplads eller uddannelse. Gennem det tætte samarbejde med det lokale erhvervsliv kan de unge se mulighederne, og det bliver italesat hele tiden, at de skal bevæge sig videre fra Råt&Godt. Når de unge bevæger sig ud, er Råt&Godt der i baggrunden, hvilket minimerer oplevelsen af skift, som kan være svær for denne målgruppe.

- ” *Vi er meget opmærksomme på, at det ikke skal være et sted, hvor man får borgerløn. Jeg skal kunne stole på, at der arbejdes på, at de skal udsluses så hurtigt som muligt. Det er en balance [...]. De har en længere opholdstid, sammenlignet med vores brobygningsforløb. Det er ikke mærkeligt, for det [brobygningsforløbet] er*

hovedvejen. De har brug for mere tid. Afdelingsleder, Uddannelseshuset Aalborg Kommune

5.4 Råt&Godts personalesammensætning

Råt&Godt har fire typer medarbejdere, der gør en stor forskel for de unges udvikling:

- **Den daglige kontaktperson**, som samtidig har ansvaret for den linje, de unge er tilknyttet. Kontaktpersonen har en kombination af håndværksmæssige og pædagogiske kompetencer, der skaber et trygt fundament for de unge. Det er en opgave, der kan være svær for en kollega eller en leder i en almindelig virksomhed eller en underviser, der har et større hold fx på en FGU-skole eller TAMU. Alle værkstedslederne er centrale i forhold til at tilrettelægge aktiviteter, der får den enkelte unge til at blive en del af arbejdsfællesskabet. Værkstedslederen arbejder med de unges personlige, sociale, praktiske og faglige kompetencer, så de unge bliver personligt og fagligt rustet til at kunne bevæge sig videre ud på arbejdsmarkedet eller i uddannelse. De har tid til de unge, hvis de unge har svært ved opgaverne eller har andre udfordringer, der trykker.
- **Socialrådgiveren** er den gennemgående person, som i samarbejde med jobcentret arbejder med de unges karriereplaner, og som hjælper med at løse udfordringer, som kan ligge uden for Råt&Godts normale virke. Det kan være alt lige fra boligproblematikker eller misbrug til andre af livets udfordringer. Socialrådgiveren er bindeleddet til jobcentret og andre professionelle, som de unge kommer i kontakt med. Socialrådgiveren er de unges sikkerhedsnet, indtil andre tager over.
- **Netværkeren** fungerer som en slags virksomhedskonsulent. Vedkommende har et stort netværk af private og offentlige virksomheder, som Råt&Godt samarbejder med, både om genbrug og om praktikker og jobs til unge fra Råt&Godt. Netværkeren sikrer faste samarbejdsaftaler med virksomheder om genbrug og jobs og er hele tiden i kontakt med nye virksomheder, der kan etableres et samarbejde med. Det kan være samarbejde om enkelte unge med konkrete behov, og mere bredt i forhold til Råt&Godts produktion og virke, så virksomheden med tiden kan blive til en ny fast samarbejdsvirksomhed. Det betyder ikke, at alt går igennem i netværkeren, men det vil typisk være netværkeren, der er katalysator og den, som åbner de første døre og indgår aftalerne, når et fast samarbejde etableres, som ikke blot omhandler en bestemt ung.
- **Psykoterapeuten**. I forsommeren 2022 ansatte Råt&Godt en uddannet psykoterapeut og misbrugsbehandler. Hun er hos Råt&Godt to dage ugentligt, og både unge og ansatte har mulighed for at få samtaler med hende. Efter kort tid er psykoterapeuten altid booket med samtaler. Hun arbejder med en procesorienteret tilgang, så fokus er på udvikling. og hvad du kan gøre her og nu. Der er ikke så meget fokus på, hvad der er sket tidligere. Psykoterapeuten støtter både medarbejdere og de unge. Medarbejderne kan have brug for støtte til at takle de unges psykiske udfordringer, mens de unge nyder godt af, at de kan få hjælp her og nu. Nogle unge kan have svært ved at tage de første skridt henimod behandling eller samtaler med psykologer, de ikke kender. Psykoterapeuten kan hjælpe disse unge med at komme videre i behandlingssystemet (fx psykiatrien, misbrugscenteret eller lignende).

5.5 Kontaktpersonordningen

Ifølge ”Aftale om bedre veje til uddannelse og job”²² skal unge, der af personlige eller sociale årsager har behov for støtte fra flere instanser, tilknyttes én gennemgående kontaktperson, der følger den unge i overgangene og støtter den unge frem mod og fastholdelse i en ungdomsuddannelse eller beskæftigelse. Af aftalen fremgår det, at det er afgørende, at den unge oplever at have én kontaktperson.

Hos Råt&Godt kommer de unge i en slags mesterlære og får en fast kontaktperson, som støtter dem i deres faglige og personlige udvikling. Kontaktpersonen er samtidig værkstedsleder i den afdeling, de unge er tilknyttet, og har derfor både ansvar for produktion og de unges opkvalificering og øvrige personlige og sociale udvikling. Derfor har kontaktpersonen en kombination af håndværksmæssige og pædagogiske kompetencer.

- ” Jeg får god energi fra gode mennesker. Det har været min redning. Det er svært at sige, om det er stedet, eller om det er min kontaktlærer. Ung fra Småt&Godt
- ” Råt&Godt er et godt alternativ til alt muligt andet. Det er ikke et kommunalt tilbud. De producerer noget de sælger, og det bliver mere virkelighedsnært. Det er en produktionsvirksomhed. De har stor rummelighed. Den tætte støtte og kontaktpersonordningen betyder meget. Medarbejder i Uddannelseshuset, Aalborg Kommune
- ” Nogle af de unge fyre har brug for, at det er en mand og ikke en socialrådgiver. Spejlingen bliver virkelig. De er gode til at kombinere det pædagogiske og det faglige. Medarbejder i Uddannelseshuset, Aalborg Kommune

De unge er meget glade for kontaktpersonordningen og giver udtryk for, at kontaktpersonen altid har tid til at tage en snak om løst og fast, og altid er der, hvis der opstår udfordringer i opgaveløsningen, både fagligt og af mere personlig karakter.

- ” Hvis der er et problem, kan man få løst problemet med det samme. Fx kunne jeg i starten ikke være her to dage i træk, så blev min torsdag flyttet til fredag med det samme. Det er en stor lettelse. Ung fra Materialebanken
- ” Hvis jeg har tankemylder, så kan jeg komme af med det. Ung fra Materialebanken

Udover den faste kontaktperson er de unge tilknyttet en socialrådgiver, der primært har den funktion at tage sig af de ting, som ikke handler om dagligdagen i Råt&Godt, fx hvis der er behov for en særlig indsats, kontakt til kommunen eller kontakt til en virksomhed. Kontaktpersonen skriver opfølgning sammen med socialrådgiveren.

- ” Jeg bruger [vores socialrådgiver], hun er vidunderlig. Hende bruger jeg som mentor. Jeg har social angst. Hun har hjulpet mig til at tage telefonen og ringe, hvis

²² <https://www.regeringen.dk/aktuelt/publikationer-og-aftaletekster/aftale-om-bedre-veje-til-uddannelse-og-job/>

jeg fx har fået en regning jeg ikke forstår. Det gjorde jeg ikke før. Ung fra Småt&Godt

Kontaktpersonen og socialrådgiveren har dialogen med den kommunale rådgiver, som er den enkelte unges sagsbehandler. Der er oftest et tæt samarbejde, særligt hvis der er andre problematikker, der skal arbejdes med, fx hvis der er brug for, at den unge kommer i behandling. De interviewede medarbejdere i Aalborg Kommune ser en fordel i, at Råt&Godt kan handle hurtigt, fordi de ser de unge til daglig.

- ” Der er en tryghed i, at de unge har en fast kontaktperson. Vi arbejder meget tæt sammen og har tit samtaler derovre, fx hvis de skal i behandling. De kan handle hurtigt, hvis der er brug for det. Det kan være en af lederne eller en værkstedsmedarbejder, som er tæt på. Medarbejder i Uddannelseshuset, Aalborg Kommune
- ” Vi samler på kontakter. Fx en udlejer. I dag havde jeg en ung, der manglede en lejlighed. Medarbejder fra Materialebanken

5.6 Længerevarende forløb med tid til udvikling

Både de unge og medarbejdere fra Aalborg Kommune beskriver vigtigheden af, at der er tid til de unge, og at det er en mindre gruppe af voksne professionelle, de unge har deres dagligdag med. Medarbejderne fra Aalborg Kommune påpeger vigtigheden af, at de unge og de ansatte producerer sammen, og at de har en fælles opgave over for kunderne. De påpeger også vigtigheden af, at de unge kan være længe hos Råt&Godt, indtil de er klar til at komme videre, og endelig at der er mulighed for at prøve sig af, mens man stadig er tilknyttet Råt&Godt.

Denne kontinuerlighed og relationsdannelse med tid til de unge gør en afgørende forskel for de unge. Det underbygger forskellig forskning, der peger på:

- at de unge skal støttes relationelt i afprøvningen på arbejdsmarkedet.²³
- at indsatser skal finde sted samtidig og kontinuerligt uden pauser.²⁴ Råt&Godt er ikke bare et beskæftigelsestilbud, men reelt også et socialt tilbud, hvor der også arbejdes med de unges personlige og sociale udfordringer og kompetencer - også uden for arbejdstiden, hvis det er nødvendigt

Hos Råt&Godt er der ikke alene tale om en virksomhedsrettet indsats, hvor de unge afprøver sig med forskellige opgaver. Der er på samme tid tale om en opkvalificerende indsats, hvor de oplæres i forskellige jobfunktioner. Der er eksempler på unge, der har et job i udsigt, der får særlig opkvalificering i et af Råt&Godts værksteder (fx svejsning). Endelig er der på samme tid tale om en socialindsats, hvor der arbejdes med de unges personlige og sociale udvikling og i nogle tilfælde de udfordringer, der kan være uden for arbejdstiden. Nogle unge har samtidig en helbredsrettet indsats, enten ved at de går til behandling eller benytter sig af Råt&Godts

²³ Se fx <https://www.cefu.dk/emner/publikationer/publikationer/sammenbrud-og-tillid-naar-unge-uden-uddannelse-%E2%80%99bliver-til%E2%80%99.aspx>

²⁴ Se <http://vaeksthusets-forskningscenter.dk/news/parallele-indsatser-uden-pause-skaber-progression/>

egen psykolog. Forskning viser, at progression især finder sted, når en virksomhedsrettet indsats kombineres med en social indsats, en helbredsrettet indsats eller en opkvalificerende indsats,²⁵ sådan som det er tilfældet hos Råt&Godt.

” De unge er forholdsvis udsatte og har haft mange ”forkerte” bekendtskaber. De føler sig mere set og mere hørt. Det kan foregå på mange niveauer. Jeg har en, der har siddet på sit værelse i mange år. Han tager små skridt. Han har været der halvandet år i kombiforløb – med et frivilligt tilbud omkring angst. Vi så ressourcer i ham og lidt tømrerskills. Først var han der i to dage og nu i fire dage. Det er langsomme, men gode fremskridt. Medarbejder i Uddannelseshuset, Aalborg Kommune

Et andet væsentligt element er, at udviklingen kan finde sted i de unges tempo, og den kan ske uden afbrud og pauser, sådan som det kan være tilfældet i klassiske beskæftigelsesforløb, hvor man får et forudbestemt antal uger/måneder i en virksomhed eller i et beskæftigelsestilbud. Hvis der endelig skulle være brug for en pause, er der eksempler på unge, som kommer i behandling og efterfølgende vender tilbage til Råt&Godt.

Råt&Godt har den samme udfordring som andre beskæftigelsestilbud med lange forløb til aktivitetsparate unge og unge i ressourceforløb, nemlig at de unge kan blive så glade for at være hos Råt&Godt, at det kan være svært at få de unge videre.

” Det er lange forløb, vi har nogle gange. Udfordringen kan være, at de bliver socialt forankret i Råt&Godt, så det er svært at få dem videre. Hvis man har manglet fællesskab og endelig føler sig mødt og tilpas, kan det være svært at komme videre. Derfor er det godt, at der er en glidende overgang til arbejde eller uddannelse. Medarbejder i Uddannelseshuset, Aalborg Kommune

De unge bliver derfor ikke ansat hos Råt&Godt, for det kan virke fastholdende på den negative måde, idet de unge ifølge Råt&Godt vil stagnere, hvis de får en oplevelse af, at man for altid kan blive hos Råt&Godt. Derfor er de medarbejdere, der er ansat i fleksjob hos Råt&Godt, ikke unge, der har været i beskæftigelsesforløb.

” Vi har ansat en ung i en uge for at fastholde ham. Ellers ansætter vi ikke de unge. De skal kunne hjælpe de andre. Vi er ikke et beskyttet værksted. Vi er et jobafklaringssted. Hvis nogle får lov til at blive her, så vil de andre også. Vi skal italesætte det hele tiden, at de skal videre. Leder af Råt&Godt

Råt&Godts personale arbejder derfor i en balance mellem at give de unge ro og tryghed og samtidig hele tiden at skubbe til de unges komfortzone for at få dem til at prøve sig af i nye sammenhænge.

” Det er også et sted, man kan blive for komfortabel og sidde fast. Så er det vigtigt at få et skub. Det er altid et spørgsmål, om man hænger for meget fast, eller om man kommer for hurtigt ud og får et nederlag. Det er svært at vurdere. Jeg har

²⁵ <http://vaeksthusets-forskningscenter.dk/news/parallele-indsatser-uden-pause-skaber-progression/>

svært ved at komme ud, og jeg har været opmærksom på, at jeg skulle ud. Ung fra Småt&Godt, som er i job

5.7 Gode overgange til virksomhedspraktik og job

De fleste unge, der er i forløb i Råt&Godt, har brug for at prøve sig af i nogle mere ordinære sammenhænge, samtidig med at de har en tilknytning til Råt&Godt.

Afprøvningen i virksomheder eller uddannelsesinstitutioner kan både ske, mens de unge stadig er beskæftigelsesforløb hos Råt&Godt og efter, at de formelt set er afsluttet hos Råt&Godt i en fuldtidspraktik som overgang til ufaglært job, fleksjob eller uddannelse/lærlingejob:

- I afslutningen af forløbet hos Råt&Godt kan de unge komme i kombinationsforløb, hvor de har nogle dage, hvor de er i praktik på en virksomhed, samtidig med at de er en eller flere dage hos Råt&Godt. Hvis det er unge, som er i målgruppen til fleksjob, vil der ofte være tale om en kombination bestående af en dag hos Råt&Godt og to dage hos virksomheden.
- Så snart de unge overgår til fuld praktik i en virksomhed,²⁶ afsluttes de formelt set hos Råt&Godt. Overgangspraktikken til job varer typisk 1-3 måneder for de unge, der skal i ufaglært job eller uddannelse/lærlingejob, mens den tager 3-6 måneder, og nogle gange længere, for de unge der skal i fleksjob. Råt&Godt følger op, hvis der opstår udfordringer, selvom forløbet hos Råt&Godt er afsluttet.

Ofte er det i en af Råt&Godts samarbejdsvirksomheder, at der tilbydes virksomhedspraktik. Det vil sige, at de unge måske allerede kender virksomheden, fordi der i forvejen er et samarbejde om materialelegenbrug. Der er aftalt 16 partnerskaber med virksomheder, hvori flere af de unge er begyndt at arbejde ufaglært eller bliver tilknyttet som lærlinge.

Når de unge påbegynder fuldtidspraktik hos en virksomhed, afsluttes forløbet formelt. Til trods for dette har de unge eller virksomheden fortsat mulighed for at tage fat i Råt&Godt. En virksomhedspraktik, der har til formål, at de unge kommer i job i den samme virksomhed, giver stor mening for de unge, hvad enten det er som ufaglært, fleksjobber eller lærling. Flere af de unge har tidligere lidt nederlag, når de har været i virksomhedspraktik, som ikke har ført til noget.

” Jeg skriver lidt med [kontaktpersonen i Råt&Godt] og tager lidt billeder af, hvad jeg laver. Værkføreren får også billeder. Jeg bor ikke så langt væk og kigger ned. Ung fra Småt&Godt, som nu er i job.

De to interviewede virksomheder giver udtryk for, at de unge er godt rustet, når de modtager dem. Den ene udtaler, at de unge, de tager i lære fra Råt&Godt, er bedre rustet og mere afklaret end nogle af de andre unge, der kommer direkte fra erhvervsskolen, eller som kommer i

²⁶ Når en ung afsluttes til fleksjobafklaring i en praktik, kommer den unge typisk på virksomheden tre dage om ugen.

virksomhedspraktik fra jobcentret. De unge giver selv udtryk for, at det er et kvalitetsstempel at komme fra Råt&Godt.

De unge, som vurderes at være berettiget til et fleksjob, skal efter aftale med Aalborg Kommune som regel i to virksomhedspraktikker, inden et fleksjob kan godkendes. Begrundelsen er, at de unge har brug for at blive afprøvet i ordinære sammenhænge, inden de kan bevilges et fleksjob. Denne overgang er sårbar, men det virker, som om Råt&Godt har godt fat i de unge, selv om de formelt set er afsluttet til praktik. Det har afgørende betydning for succes, at de unge, der er i afklaringspraktik til fleksjob, har et job i udsigt i samme virksomhed. Det har Råt&Godt gode erfaringer med.

Den formelle afslutning betyder, at resultatet af Råt&Godts indsats kan være misvisende i statistikker, der viser de unges forsørgelsesstatus umiddelbart efter afslutning af et forløb hos Råt&Godt, fordi de unge fortsat modtager offentlig forsørgelse. Statistikkerne kan også være misvisende, når der måles fire måneder efter afslutning på et Råt&Godt forløb, fordi afklaringspraktikkerne til fleksjob stadig kan være i gang. Det er derfor afgørende, at der ses på formålet med praktikken. Hvis formålet er afklaring til et konkret job eller uddannelse, er det Cabis vurdering, at sådan en praktik skal tælles positivt i målingen, sådan som den gør i denne evaluering.